

REPORTAŽA DJEČJI VRTIĆ ŠIBENIK

ČIJA SU DJECA?

Treću radnu godinu rade u sasvim drugim okolnostima i uvjetima. Zahvaljujući poštivnosti i naporima «teta» i ostalih djelatnika uspjeli su stvoriti svijet drugačiji od stvarnosti. Rad s djecom u ratnim okolnostima temelje na zanemarivanju svega onoga što se uistinu dešava oko njih. Učili su se «u hodu». Odgoj i obrazovanje u predškolskoj dobi su najvažniji za budući život osobe. Ali, brojni ne misle kao oni. «Recimo, Županija ne razmišlja kao mi. Ako na inteligenciju i psihički razvoj djeteta možemo utjecati do sedme godine, onda znači da to što se nama povjeri je 'atomska bomba', kazat će ravnatelj Marko Palč. Pomaci na vidiku? Treba mijenjati već stečene navike ili...

Stranice 6. i 7.

SILE ZLA - DO KADA?

Do kada? Pitanje je što nadvisuje puke želje. Sama činjenica da ga tako postavljamo, jest i odgovor na njega. To znači da ne sumnjamo u ishod borbe ovih strana. Kada bi to bilo upitno, bili bi srušeni svi temeljni zakoni na kojima počiva kršćanska civilizacija. Vjera u pobjedu pravde i dobra nad zlom silama destrukcije, nije ništa do vjera u samoga Boga i smisao Kristove žrtve

Stranica 2.

Dr. SREČKO BADURINA, BISKUP ŠIBENSKI

ZLOČIN UVIJEK DOZIVA KAZNU

Ima u Božiću svjetla, snage, mira i spasenja i za ovo naše teško doba. Ne damo se zatvoriti u muku sadašnjeg trenutka. Božić nas izvodi iz mraka i uvodi u vrijednosti koje su trajne

Stranica 3.

PP 25 PAL uskoro na hrvatskim i europskim

cestama

IZ TLM-a «PROMAL»

U utorak 21. prosinca dvadesetak uzvanika i gostiju među kojima Mladen Ajduk iz Ministarstva prometa i veza RH, dr. Miljenko Ferić iz Centra za vozila Hrvatske, Ante Goleš iz Regionalne gospodarske komore Dalmacije te brojni drugi, bili su nazočni promociji PROMAL-ove poluprikolice PP 25 PAL. Inače, prototip te poluprikolice već je promoviran na Zagrebačkom jesenskom velesajmu ove godine a ona se našla u voznom parku više hrvatskih autoprijevoznika. U njejoj proizvodnji, kako je naglasio i generalni direktor holdinga Zdravko Petković, sudjeluje više članica holdinga i ona ne bi trebala ostati na pojedinačnoj proizvodnji nego bi uz potporu svih zaista morala krenuti u serijsku proizvodnju, jer svojom kvalitetom i izgledom dostiže europsku razinu. — Iako je to praktično beznačajno u usporedbi s onim što znači Šibenik i njegov aluminij, Ministarstvo prometa i veza sa svoje je strane prilagodilo određene standarde i tako omogućilo da ova prikolica izađe na ceste — rekao je tom prigodom nazočnima Mladen Ajduk iz Ministarstva prometa i veza RH.

Na slici: Metkovička «Croatia» već se koristi «Promalovim» prikolicama

*Čestit,
blagoslovljen
i miran
Božić
i uspješnu
1994.
želi vam
INFORMATIVNI
CENTAR*

U ŽARIŠTU

SILE ZLA - DO KADA?

Treći Božić u ratu. Sve naše božićne želje, radosti i ushićenja kao da prekriva sjena nametnutog nam rata i pretvara ih u jednu jedinu želju da što prije, odmah, smjesta to ludilo prestane. Za naružane bande što još uvijek haraju po okupiranim dijelovima naše zemlje poput krvoločnih zvijeri što su odavno potrošili plijen, a za ostale mrvice reže jedni na druge, pomračena vida i razuma. I to gloženje za ostatke ostataka tuđe zemlje i razorenih domova, oni nazivaju demokratskim izborima!

To je u isto vrijeme i tragedija i komedija i primjer kako zločin blokira razum do te mjere da ne vidi kako nikakvi izbori, a kamoli demokratski, nisu mogućni u Drnišu, Petrovu polju, Promini, skradinskom zaleđu, nigdje gdje je zločinačka noga stupila i protjerala ljude, porušila kuće, pobila stoku, uništila crkve... Nema tamo nikoga i ničega, osim užasa. Nije to nikakva realnost, nego samo fiksacija, tamošnji birači su sklonjeni od četničke kame, po hotelima našeg primorja, oni su već glasovali, znaju svi kako. Demokracija je kategorija koja podrazumijeva izraz njihove volje, a ne njihovih progona. Da komedija bude veća, ponavlja ju je, znaju li uopće zbog čega? Kao da nije svejedno tko će biti na čelu te fantomske tvorevine, kao da je tu potrebna kreativnost, intelektualna i moralna snaga, državnička mudrost ili pak povijesno znanje?!

Tu su potrebne samo dvije osobine — spremnost i odlučnost da se nastavi s ratom i pljačkom do kraja i odanost i poslušnost velikom vođu iz Beograda. Te osobine imaju manje više, svi kandidati jer se nitko ne bi ni usudio izići s nečim što je normalno i realno. Svaki povratak u realno znači povratak prognanih, obnovu života,

a to znači početak funkcioniranja civilizacije pa s njome i hrvatske države na ovim prostorima.

Možda se nikada u povijesti za božićne blagdane, na tako malom prostoru, kao što je ovaj županije šibenske, nisu sučeljavale tako različite želje, težnje i patnje. Jedne toliko prirodne ljudske po božjim zakonima, kako drukčije nazvati želju čovjeka a se vrati u svoj dom, obradi komadić svoje zemlje i na samu badnju noć nađe sjedenje s Bogom u svojoj crkvi?!

Druge, one zločinačke, da se zauvijek, prvima oduzmu prava na te želje, izbrišu stoljeća življenja, hrvatske kulture i sve skupa utopi u jednu fantomsku, fiktivnu tvorevinu koja nema nikakve realne osnove za život, osim vojnopolicijskog aparata, koji raspolaže samo s instrumentima sile i zla.

Tako će u ovim blagdanima, kao na pozornici, stajati snage ustrojene prema božjim zakonima naspram sile zla koje su rušile i ruše te zakonitosti.

Do kada? Pitanje je što nadvisuje puke želje.

Sama činjenica da ga tako postavljamo, je i odgovor na njega.

To znači da ne sumnjamo u ishod borbe ovih strana. Kad bi to bilo upitno, bili bi srušeni svi temeljni zakoni na kojima počiva kršćanska civilizacija. Vjera u pobjedu pravde i dobra, nad zlim silama destrukcije, nije ništa do vjere u samoga Boga i smisao Kristove žrtve.

Vjerujemo i činimo sve da ovo budu zadnji božićni blagdani u kojima će sile zla braniti hrvatskom čovjeku da radost Kristova rođenja podijeli sa svojim najdražima na svom pragu. A dotle sve nas bez obzira na to jesmo li prognani ili nismo, ispunjavat će ista želja — pobjeda nad silama zla zauvijek.

Ivan BURIĆ

PRIGODNE SVEČANOSTI U VOJARNI PEĆINE

NAJVAŽNIJA OBVEZA - OSLOBODITI DOMOVINU

U povodu promaknuća 248 djelatnih i pričuvnih časnika i dočasnika 113. brigade HV, prošle je subote održana prigodna svečanost u vojarni Pećine. Tom prilikom, na temelju odluke predsjednika Republike **dr. Franje Tuđmana** promaknuto je 55 djelatnih i 55 pričuvnih časnika. Prema odluci Gojka Šuška, ministra obrane RH, promaknuta su 33 djelatna i 101 pričuvni časnik. Prvim hrvatskim samokresom nagrađeni su najistaknutiji pripadnici 113. šibenske brigade. Tom nagradom **Branke Strunju**, zapovjednika inženjerijske jedinice, nagradio je načelnik Glavnog stožera HV, general zbora **Janko Bobetko**.

Ante Gotovina, zapovjednik Zbornog područja Split, dodijelio je nagradu »Prvi hrvatski samokres« natporučniku **Jordanu Dujliću**, te zastavnicima **Mladenu Lokasu** i **Mili Ponošu**. Istom nagradom na temelju odluke zapovjednika operativne skupine Šibenik, pukovnika **Ivana Beneta**, nagrađeni su natporučnik **Ivan Mikulandra** i stožerni narednik **Jozo Jazbić**. Zapovjednik 113. brigade HV **Milan Perković**, »Prvim hrvatskim samokresom« nagradio je zastavnik **Mladena Šimunca**, natporučnik **Antu Rajčića** i **Antu Vukšića**, zastavnika **Radoslava Juričeva** i stožernog vodnika **Josipa Čubrića**. **Dušku Štefanu**, šibenskom vulkanize-

ru, tom prilikom je uručena zahvalnica za sve usluge koje tijekom domovinskog rata pruža 113. i 142. brigadi. Čestitke povodom promaknuća, šibenskim borcima uputili su **Janko Bobetko** i **Mate Viduka**, a osobno im se tom prilikom obratio zapovjednik 113. brigade, pukovnik **Milan Perković**, naglasivši da uz riječ ČASNIK uvijek treba pridodati i riječ OBVEZA. »Naša je najvažnija obveza osloboditi Domovinu od okupatora«, kazao je.

Promaknutim šibenskim borcima čestitke je uputio i **mr. Paško Bubalo**, šibenski župan, prisjetivši se tom prilikom velikih zasluga šibenskih boraca u obrani Šibenika u rujnu 1991. godine.

PRIGODNO POHVALJENI

Povodom obilježavanja božićnih i novogodišnjih blagdana u vojarni Pećine sastali su se u utorak, 21. prosinca, predstavnici 113. i 142. brigade Hrvatske vojske, policije, te 15. domobranske pukovnije Šibenik. Prigodnom susretu nazočan je u ime županijskih i gradskih vlasti bio i **Šime Vikić**, dogradonačelnik. Tom prigodom zapovjednik operativne grupe Šibenik, pukovnik **Ivan Beneta** za samoprijegor u izvršavanju zadaća, hrabrost i požrtvornost pohvalio je više od dvadesetak boraca. Iz 142. brigade HV pohvaljeni su **Boris Rašetina**, **Marlo Pribudić**, **Josip Baranović**, **Braslav Reijanović** i **Darko Meštrović**. Pohvaljeni

su i **Millvoj Perković**, **Andelko Mišura** i **Zdenko Lambaša**, pripadnici 15. domobranske pukovnije. U Domobranskoj bojnoj Drniš, pukovnik **Ivan Beneta** pohvalio je **Marka Vukušića**, **Nikicu Puljića** i **Ivicu Šindilja**. Pohvaljen je i **Ivica Erceg**, pripadnik postrojbi vojne policije. Iz 14. topničkog divizion Šibenik pohvaljeni su: **Ivica Erak**, **Zdenko Nekić** i **Rajko Širović**. Zapovjednik operativne grupe Šibenik pohvalio je i tri pripadnika IV. topničko-raketnog divizion 204. brigade PZO (protuzračne obrane) **Matu Mrčelu**, **Mira Marčića** i **Antu Žaju**.

Pohvaljeni su i **Zoran Perković**, **Tiho Čaleta**, **Zoran Baljkas**, **Petar Ivlić**

i **Ivan Ođak**, pripadnici Odjeljenja logističke baze Šibenik. Povodom obilježavanja božićnih i novogodišnjih blagdana, pukovnik **Ivan Beneta** je pohvalio i tri pripadnika Zapovjedništva operativne grupe Šibenik i to: **Antu Krasnića**, **Stanka Mikačića** i **Zvonka Đidar**. Čestitajući im na pohvalama, na svemu što su učinili i čine u domovinskom ratu, nazočnima se zahvalio, poželjevši im sretan Božić i Novu godinu, dogradonačelnik **Šime Vikić**. Prigodno je govorio i pukovnik **Ivan Beneta**, naglasivši hrabrost i požrtvornost onih koji se nalaze na braniku Domovine. **K.R.**

(Snimio: R. GÖGER)

Na dobro vam došlo Kristovo rođenje!

PREPOZNATLJIVA BOŽJA LJUBAV

PORUKA JASLICA

Mi ne slutimo kolika je izražajna snaga sadržana u prikazu jaslaca. One vizualno predočuju misao sv. Pavla: »Očitovale se dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga« (Tit 3,4). Doista, Božja ljubav u Isusu postala je vidljiva i prepoznatljiva. Upravo dodirljiva. Jaslice nam to vidljivo prikazuju pa zato nalaze svoje »teološko mjesto« u uvođenju u otajstvo spasenja.

Prvi prikazi Isusova rođenja potječu iz IV. stoljeća. U današnjem smislu riječi jaslice je prvi napravio sv. Franjo 1223. To nije slučajno, nego je odraz franjevačke duhovnosti koja naglašava ljubav prema Isusovu čovječstvu.

Jaslice ne očituju samo vjeru. One odražavaju način na koji čovjek vjeru prihvaća i živi. Jaslice su svojevrsni spoj vjere i tradicije. Podatak da se Isus rodio u štalici ne nalazi se u Bibliji. Uzet je iz tzv. Jakovljevog

protoevanđelja, za koje možemo reći da je napisano na temelju pobožne predaje i vjerske pobožnosti. Također zvijezda nad jasicama nije identična s onom koju spominje sv. Matej. Prema njemu prepoznali su je samo mudraci (zvjezdonošci). Na jasicama ona postaje »repatica« i sve vodi u štalicu. Isto se može reći i za podatak o ponoći. Međutim, sve se to srašta u vjersku pobožnost. Zato je često i nemoguće dijeliti vjeru od tradicije. Promatrajući jaslice čovjek ostaje ponesen mišlju o Božjoj ljubavi koja želi zahvatiti svakoga čovjeka.

O tome sam se najbolje mogao uvjeriti kad sam u Rimu promatrao svjetsku izložbu jaslaca. Tu se jasno vidi kako utjelovljenje Božje ljubavi svakoga doživljava na svoj način. Svatko može osjetiti: — I za mene je Bog postao čovjekom. Tako su u prikazu jaslaca i naši umjetnici izrazili hrvatske narodne običaje i božićna darivanja.

Svake jaslice zapravo su odraz prilika u kojima se očituje utjelovljena Božja ljubav. Tako prošle godine u jednoj našoj školi jaslice su izgledale ovako: — Kip Novorođenoga bio je položen na slamu i kamen. Krajnje siromaštvo! U blizini bila su nagorjela stabla kao simbol ratnih razaranja. Jedini znak nade bila je maslina puna roda. Plod masline bio je jedini nakit. Uza svu svoju jednostavnost ostale su izražajne i nosile su poruku: — Isus ulazi u našu stvarnost.

Onomu tko želi doživjeti Božić želim preporučiti sljedeće: Treba doći u crkvu pred jaslice, kleknuti i šutjeti. Bolje nego igdje drugdje čovjek pred jasicama doživljava da je Bog prvi pošao čovjeku ususret da ga spasi. Božja ljubav nadilazi sve naše proračune i zaključivanja. Ostaje nedokučiva. Tajna vjere! Upravo zato i mi tu ljubav trebamo prihvatiti i životom očitovati. Poput Božje ljubavi i naša ljubav treba postati vidljiva i prepoznatljiva. Tko to pokuša shvatiti doživjet će Božić. Tome će biti Božić sretan. To upravo svima i želim kad nazivam: »Sretan Božić — Na dobro vam došlo Kristovo rođenje!«

don Ante SKRAČIĆ

Dr. SREĆKO BADURINA, BISKUP ŠIBENSKI ZLOČIN UVIJEK DOZIVA KAZNU

Kompromis ili nagodba strana u sporu često je u životu jedino rješenje. Radi se o svojevrsnom poravnanju, izjednačavanju dobitka i gubitka kako bi se spriječili svi budući nesporazumi. Treba razlikovati načelo sile od načela prava. Silom uzeto mora se vratiti kako bi se iz čiste situacije moglo pristupiti ostvarenju načela prava

Razgovarala: Linda MILIŠA

ŠL: Radite li na tomu da se ove godine katoličkim svećenicima dozvoli da preostali Hrvati na okupiranom području održu božićnu misu? To je u Šibeniku prošle godine bilo omogućeno pravoslavnom svećeniku. S tim u vezi, radite li i dalje na ishođenju dozvole za obilazak župa na okupiranom području?

— Krajem prošlog mjeseca razgovarao sam s gospodinom Paulom Ortholanom šefom misije EZ u Kninu i tada smo se dotakli pitanja koja postavljate. Gospodin Ortholan nije mogao obećati ništa osim da će razgovarati s nadležnima i da će me obavijestiti o rezultatima tih razgovora. Očekujem neku poruku.

„Folklorno“ pozivanje na kršćanstvo

ŠL: Kontakti s Pravoslavnom crkvom, ima li prostora za takve kontakte i koliko jedna i druga Crkva mogu utjecati na smirivanje ratnih strasti?

— Kontakti različitih razina i vrsta održavali su se od svibnja 1991. Od početka 1992. ti su se susreti i razgovori održavali u inozemstvu uz pomoć različitih posrednika. Mi smo u Hrvatskoj smatrali da postoje svi uvjeti da se ti razgovori počnu održavati ovdje, na prostoru naših biskupija i eparhija koja sjedišta imaju u Hrvatskoj. Do sada se to nije ostvarilo, ali treba se nadati. Dosta je točaka u kojima se stanovišta i tumačenja svega što nas muči u znatnoj mjeri razlikuju, i mi ne mislimo da se te razlike mogu lako ukloniti. Ipak, bitno je znati što kršćani mogu i moraju činiti da se skrate patnje i da se otvori put normalizacije i obnove života. Bitno je znati kakva je i kolika odgovornost onih što predvode Crkvu. Stoga, bez obzira na sve teškoće, pa i slabo vidljive plodove ovih razgovora uvjeren sam da oni imaju smisla. Stradanje ljudi sili svakoga da pokuša učiniti sve što je u njegovoj moći.

ŠL: Zlo se, nažalost, ne može iskorijeniti ali se može staviti pod kontrolu demokratskih ustanova i tekovina moderne civilizacije. Koliko u tom pitanju mogu pomoći obje Crkve?

— Crkveno je poslanje duhovno i moralno. Crkva je u službi osobama, obiteljima, privatnom i javnom životu sa svrhom da se bolje vide i prihvaćaju vrijednosti koje humaniziraju društveni život. Crkva pruža riječ Božju i sakramente koje je primila od Isusa Krista, a u mjeri u kojoj vjernici primaju i slijede darove Boga i Crkve, utoliko je Crkva djelotvornija i u povijesti, i u međuljudskim odnosima i u ljudskim zajednicama. Životnost Crkve teško je potkopao borbeni ateizam, vjera je u mnogima pogažena ili se nije ni rodila. Vanjsko, „folklorno“ pozivanje na kršćanstvo da se zlopotrijebiti do svetogrda u slučajevima kada se primjerice u ime pravoslavlja ruši katolička crkva ili obratno. To je teško vrijeđanje Boga i pastiri su Crkve posebno duhovno opterećeni tim grijesima u svom narodu. Objektivno govoreći, ova je tjeskoba veća, izraženija u pravoslavlju naših krajeva. Stoga su pomirenja s Bogom, obraćenje i nadoknada počinjenog zla bitno poslanje Crkve. Oni koji su započeli rat i prouzročili strahovite patnje neće izbjeći odgovornost pred Bogom.

Nema kompromisa sa zločinom

ŠL: Kakvom biste ocijenili trenutnu situaciju u Hrvatskoj?

— Hrvatska je teško pritisnuta što osjećaju svi, prognanici, nezaposleni, invalidi rata, udovice, siročad, intelektualci, političari, nositelji vlasti i naposljetku to osjeća i Crkva. Pod križem se može pasti i više ne ustati. Krist je pod križem pa-

dao i opet ustajao dok nije uzdignut na križu. U tom modelu kršćani nalaze nadahnuće, ne klonutim, ne predati se, kretati naprijed posljednjim snagama. Posljedica, rekao bih prirodna posljedica ovakve pritješenosti jest uzajamno okrivljavanje, okretanje vlastite energije protiv drugoga umjesto da se energije usmjeravaju u jednom pravcu kako bi se sačuvalo i dogradilo dostojanstvo svoga imena. Treba nam moliti da se pojave veliki duhovi koji će otvarati perspektive nadahnuće vječnošću. Mnogo je iskrenih i požrtvovnih ljudi koji su pravo moralno bogatstvo naroda i mnogo je ustrajnih molitelja koji za spas oplakuju grijehe naroda i zazivaju milosrđe Božje.

ŠL: Mnogi su mišljenja da su brojne rezolucije Vijeća sigurnosti projekti vraćanja hrvatske zemlje bez ikakvog realnog izazova, odnosno bez izgleda da se u doglednoj budućnosti realiziraju? Što Vi mislite o tomu?

— Jednom sam pročitao da je još u ožujku 1991. predsjednik Srbije govorio o ratu za granice, za državu. Rat je izazvan i vodi se izvan Srbije, u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Mi mislimo da se rat mogao i morao spriječiti i da se moralo ostati na načelima nenasilja, da se rješenje trebalo iznalaziti pregovorima. Međutim, dogodilo se najgora i onaj tko je taj ratni put izabrao za ostvarenje svojih političkih planova i ciljeva glavni je uzročnik neviđenih patnji svih ljudi i svih naroda. Grijeh ne može biti nagrađen, a zločin uvijek doživljava kaznu. Svi zločini koji su se lančano događali imaju svoje počinitelje, znaju se krivci. Zločin je zločin do vijeka, a kompromisa sa zločinom ne može biti.

ŠL: Ipak ukoliko se ne želi ratovati mora se pregovarati, a pregovorima se može postići je-

Kratki spoj

Ima ljudi koji su prošli kroz škole, kroz sveučilišta, kroz određene strukture društva; ili su bili u partiji ili nisu ali su se držali nekih normi ponašanja prigušavajući u sebi svoj identitet koji se u tom slučaju nije ni razvio.

Ima, dakle, ljudi koji su kroz sve ovo vrijeme zadržali u sebi jedan emocionalni osjećaj pripadnosti Crkvi, ali njihova je naobrazba išla drugim putem. U njima se filozofija načela društvenog morala, društva, života nisu razvijali iz vjere nego iz marksizma. Ti su ljudi zapravo u sebi podvojeni. S jedne strane imaju jedan iskren osjećaj pripadnosti vjeri i Crkvi, ali logika, mišljenje i ponašanje u društvu ne izlazi iz toga i tu dolazi do kratkog spoja.

dino kompromis, jer pregovori nisu ni pobjeda ni poraz.

— Kompromis ili nagodba strana u sporu često je u životu jedino rješenje. Radi se o svojevrsnom poravnanju, izjednačavanju dobitka i gubitka kako bi se spriječili svi budući nesporazumi. Međutim, treba razlikovati načelo sile od načela prava. Silom uzeto mora se vratiti kako bi se iz čiste situacije moglo pristupiti ostvarenju načela prava. Ne smatram da je to lako provedivo, ali to je temeljno načelo i ono se ne smije zamageliti.

Nesporazumi i iskrivljene slike odnosa s vremenom će nestati

ŠL: Odnos Katolička crkva — hrvatska vlast?

— Katolička crkva i hrvatska vlast našle su se u sasvim novoj povijesnoj situaciji. Odnos vlasti i Crkve iz prvih stoljeća postojanja hrvatske drža-

ve jedva da nam može služiti kao model. Odnosi bi po mom mišljenju trebalo izgrađivati u okolnostima suvremenog shvaćanja naravi Crkve i naravi političke zajednice iako odnos Crkve i države nije jednostavan. Država, odnosno politička vlast u službi je općeg dobra svih građana, prvotno u okvirima povijesnog te u okvirima zemaljskog života. Crkva je u službi čovjekova nadpovijesnog, vječnog određenja. Trebaju se razlikovati odgovornosti i nadležnosti kako države tako i Crkve i jedni se drugima tu ne smiju miješati, ali se moraju poznavati, priznavati i na ispravan način surađivati za moralno i materijalno dobro svih građana. Smatram da su toga svjesni i Crkva i država.

ŠL: Ima li potrebe da se Crkva distancira od vlasti i mislite li da su se pojedini crkveni dužnosnici, uvjetno rečeno polstovjetili u vlasti?

— Najprije treba definirati što znači distancirati se, a što znači biti prisutan. Ponajprije moramo poći od položaja Katoličke crkve u hrvatskom narodu. Statistika kazuje da se 76,5 posto građana Hrvatske opredjeljuje kao katolici. Mi podatkom ne smijemo manipulirati, ali on ponajbolje govori da je Crkva gotovo cjelovito uklopljena u biće hrvatskog naroda. Naša je povijest obilježila čitav naš život i ta povijest govori kako je Crkva na rubu ili izvan ruba svega što život znači, društva, javnoga života. Mi to nosimo u sebi i imamo psihološku teškoću izići iz tog svog geta i pojaviti se u javnom životu. S jedne strane ima unutrašnjih poticaja koji nas gone da ostanemo na rubu, a s druge strane stoji osjećaj odgovornosti da moraš biti prisutan i to doslovce svugdje gdje su ljudi, gdje su katolici. Dužan sam biti prisutan i kod vojske, i kod policije, i u bolnici, i u zatvoru, i na ratištu. Tu se javljaju nesporazumi, a ja mislim da je to stoga što se hrvatska država još izgrađuje, a izgrađuju se i njeni odnosi s raznim institucijama. U državama s dugom tradicijom postoje teoretske i praktične osnove za normalan život države i Crkve u njoj. S vremenom će i kod nas stvari doći na svoje mjesto, a nesporazumi i iskrivljene slike odnosa vremenom će nestati. Što se tiče pojedinaca, trebalo bi ući u konkretnu situaciju, vidjeti kakvi su tu utjecaji sa strane, kakav je karakter tog pojedinca i kakve su njegove mogućnosti procjene dobrog vaganja gdje mu jest a gdje nije mjesto.

Ne damo se zatvoriti u muku sadašnjeg trenutka

ŠL: I na kraju što biste poručili stanovnicima naše Županije?

— Šestog prosinca 1991. u govoru kojeg sam u Rimu održao na Sinodi za Europu prikazao sam naša ratna stradanja i ustvrdio kako te '91. u našim opustjelim župama neće biti Božića. Tom su tvrdnjom tada naslovljeni tekstovi novinara koji su izvješćivali s tog skupa. Približava se treći Božić, a stanje u tim župama nije krenulo nabolje. Međutim, Isusovo rođenje time nije prestalo biti izvorom spasenja za svakog čovjeka, za sve ljude i sve narode. Kao što je Isus došao na svijet za sve tako je i nas poučio da imamo široko srce i široku dušu, univerzalnu, katoličku. Poželimo sretan Božić svima koji ga cijene i slave bez obzira na kalendar, na nacionalnu ili drugu pripadnost. Isus nam je postao blizak da bismo mi bili bliži jedni drugima i da bismo se u svom životu, kao i On, držali njegova životnog pravila: „Ljubi bližnjega svoga kao samog sebe.“ Ima u Božiću svjetla, snage, mira i spasenja i za ovo naše teško doba. Ne damo se zatvoriti u muku sadašnjeg trenutka. Božić nas izvodi iz mraka i uvodi u vrljednosti koje su trajne. Sretan Božić želim svim čitateljima „Šibenskog lista“.

ŠL: Čestit Božić i uspješnu Novu godinu želimo i mi Vama.

NE BANALIZIRATI RIJEČI OPROST I POMIRENJE

Otrov mržnje ne treba prenositi na svoja pokoljenja da i ona njim budu opterećena. Ne da ne znaju, treba znati, ali kao povijesnu činjenicu. Dogodilo se da su me u Civilanima izvukli iz auta, pregledavali, „zafrkavali“. Bio sam obućen kao biskup, s druge strane ceste jedan je uperio pušku u mene, a drugi mu kaže: „Ubi ovog, ovaj je Štepinac.“ Pazl, to je strašno, ti dečki nisu imali ni trideset godina, što on zna tko je Štepinac, ali on je čuo, na njega je preneseno...

Čitava je Biblija impregnirana stavom da je Krist jaganjac Božji koji oduzima grijehe, koji miri svijet s Ocem, koji je u svojoj krvi očistio ljude, oprao ih je, opravdao ih pred Bogom. No, da bi se to dogodilo čovjek mora priznati svoju krivnju, treba mu biti žao, teško, treba moliti za oprost i vjerovati u nj. To nije samo psihološka stvar to je mnogo dublje. Vidite, čovjek u sebi može dugo nositi opterećenje nečega što je učinio nehotice. Recimo, nekome se dogodilo da je nehotice na cesti pogazio čovjeka i on nije kriv u moralnom smislu te riječi, jer to nije napravio svjesno i promišljeno. Ali, on to nikad u životu neće zaboraviti, i nikad više neće biti čovjek kakav je bio prije toga. Ako i onaj koji je tako nešto namjerno učinio osjeća krivnju, ni on neće zaboraviti, ali pitanje je da li je on sposoban povjerovati da Bog oprašta grijehe. Ima ljudi koji se stalno optužuju za nešto što se dogodilo u prošlosti. Mi kod ispovijedi imamo poseban problem pomoći ljudima da iskreno kažu — vjerujem u oprost i oprostite mi. Isus nas je naučio — oprostite nam kao što mi opraštamo svojim dužnicima, oprostite uvrede. Teško mi je oprostiti, ali na kraju opraštam.

Što to znači oprostiti? To u prvom redu znači neću mu vratiti istom mjerom, nadaj se, neću isključiti mogućnost da mu vratim dobrom, neću mu uskratiti pomoć. Ali kako to prolazi kroz psihološke filtere, ne može se ono što je načelno jasno, psihološki ubrzo. Mora postojati neki ritam, neću reći zaborava reći ću ritam smirivanja. U ovoj teškoj, emocionalnoj situaciji ne možemo očekivati da će se do kraja ostvariti ono što bismo očekivali da se ostvari. Treba imati razumijevanje za psihologiju, za vrijeme, faktor vrijeme je vrlo važan, a trebalo bi uspostaviti i neka načela. Ne treba uzimati pravdu u svoje ruke, pravdu odmjera kompententna sudska vlast po zakonu, ne treba podlijezati kolektivnoj krivnji — svi su Srbi jednaki, svi su Muslimani zločinci, svi su Hrvati ustaše. Krivnja je subjektivna, neka ih je što tisuća, ali svaki ima ime i prezime, svaki je učinio to i to. Našim ljudima treba pomoći da se uhvate posla i da stvaraju nešto za sebe, treba pomoći usmjeravati stvaralačku energiju, i anulirati rušilačku koja rezultira iz principa uništenje za uništenje. Međutim, krivnja se ne smije banalizirati, zločin se ne smije banalizirati. Da li će ljudi uspjeti sankcionirati zločin — nešto hoće, nešto neće. Onaj tko je počinio zločin doživljava kaznu. Iz toga slijedi zaključak da čovjek nikad ne smije zločinom ostvarivati svoje pravo. Zločinca treba progoniti, do vijeka treba tražiti da se vrati ono što je nepravdom oduzeto, ali zločinom ništa ne treba nadoknađivati. Životi se dakako ne mogu nadoknađiti, kuće mogu. Oprostiti? Kaže se „neka mu Bog plati“, „neka mu Bog oprost“, neka oprost ako se iskreno kaje, ali ja ga ne želim susresti. Moguće je da se u nekoj perspektivi nešto ljudsko razvije u ljudima, možda ne u njemu, ali u njegovu sinu, u onima što dolaze iz njega. Otrov mržnje koja je spontana ne bi smio prenositi na svoja pokoljenja, da i ona njom budu opterećena. Ne da ne znaju, trebaju znati ali kao povijesnu činjenicu, povijesnu istinu. Meni se dogodilo da su me u Civilanima izvukli iz auta, pregledavali su me, „zafrkavali“. S druge strane ceste jedan je uperio pušku u mene, bio sam kao biskup obućen, a drugi mu kaže „ubij ovoga, ovaj je Štepinac“. Pazl, to je strašna stvar, ti dečki nisu imali ni trideset godina, što on zna tko je Štepinac, ali on je čuo, na njega je preneseno nešto što uopće nema veze sa stvarnošću.

Treba tu mnogo toga raščistiti, mnogo pomova i stavova ali u kontekstu toga ne smije se banalizirati riječ oprostiti, u tom slučaju možemo od velike vrijednosti stvoriti protivvrijednost. U ovakvom, psihološki nabilježenom stanju to je lako moguće. Stoga se ne želim olako služiti ni riječju — pomirenje.

VLADA U SJENI HSLS-a ODRŽALA KONFERENCIJU ZA NOVINARE

TRAŽIMO DA MEĐUNARODNE SNAGE STANU NA GRANICE PREMA BiH I SRBIJI!

„Potaknut ćemo u Saboru raspravu o ključnim problemima Hrvatske, posebice u svezi s posljednjim izvješćem generalnog tajnika UN Boutrosa Boutrosa Ghalija i stoga smo na terenu — rekao je na početku konferencije za novinare održane minulog utorka Goran Granić, predsjednik Vlade u sjeni HSLS-a. Nakon boravka u Zadru dan prije, i razgovora sa županom šibenskim Paškom Bubalom, članovi užeg kabineta Vlade u sjeni HSLS-a u kojemu su osim Granića još i Mladen Vilfan, Jozo Radoš, Karlo Gorinšek, Mario Kovač te glavni tajnik HSLS-a Božo Kovačević upoznali su novinare šibenskih redakcija s inicijativom HSLS-a o ustavnim promjenama, te s pokretanjem Saborne rasprave o općem Zakonu o denacionalizaciji, posebnom zakonu o velikim gradovima i njihovoj upravi i samoupravi. Kako je kazao Mladen Vilfan, druga je inicijativa HSLS-a u unutrašnjoj politici Hrvatske ta da se posebnim zakonskim odredbama potakne da prognanici počnu privređivati. Prema HSLS-ovu prijedlogu, država bi im trebala priznati hipoteku na zemlju koja je ostala na trenutačno okupiranim područjima, kako bi na temelju toga mogli podići kredite i uložiti u posao. Na taj način, smatraju članovi HSLS-ove Vlade u sjeni, ne samo da bi se prognancima pomoglo da počnu privređivati, već bi to bio i dodatni dokaz da se hrvatska država ne odriče sada okupiranih područja. Kako je napomenuo Mladen Vilfan, to bi omogućilo i da prognanici budu na okupu, u blizini svojih okupiranih sela i da ne odlaze u inozemstvo ili u druga mjesta u Hrvatskoj i tako s vremenom, napuste pomisao da se ikada vrate na svoju zemlju. Kako je napomenuto, Hrvatska u tome treba biti promišljena, jer će sada okupirani prostor, ukoliko se na njega Hrvati ne vrate, teško biti vraćen pod hrvatsku vlast. HSLS ne vjeruje, rekli su kasnije u razgovoru s novinarima članovi Vlade u sjeni — da će Vlada Republike Hrvatske u Prijedlogu zakona o telekomunikacijama, tj. o radio i TV-postajama — unijeti tri najvažnija zahtjeva HSLS-a — da se Vijeće za telekomunikacije izabere sa strane struke, a ne politike, zatim da se sustav veza i odašiljača oslobodi državnog nadzora, i naposljetku, da Vlada neće odustati od protežiranja stranačkih interesa na TV. Hrvatski socijalni liberali najavljuju i rezoluciju o slobodi medija kojom će zahtijevati da se novine, radio i televizija oslobode utjecaja politike, te da način pisanja i teme odabiru ljudi koji će raditi te programe ili pisati novine.

Na planu međunarodnog položaja Hrvatske i rata na ovim prostorima, Goran Granić, predsjednik Vlade u sjeni

ni HSLS-a rekao je da izjednačavanje Hrvatske kao žrtve i Srbije kao agresora, te inzistiranje svijeta, da pregovara ju na ravnopravnoj osnovi, neće dovesti do toga da Hrvatska kontrolira svoj cjelokupni državni prostor. Stoga HSLS zamjera hrvatskim vlastima što nisu nastojale u većoj mjeri na, Poveljom UN zajamčenom pravu na obranu. HSLS traži ukidanje sankcija na uvoz oružja, a pokrenut će i raspravu o odnosu Hrvatske i Ujedinjenih naroda, ali i o Hrvatskoj vojsci, policiji, okupiranim područjima... HSLS želi nadalje, pokrenuti hrvatsku javnost da inzistira na jasnim i temeljitim opredjeljenjima o nepromjenjivosti granica, kao kriteriju za sva rješenja na području nekadašnje Jugoslavije. Hrvatska, prema Graniću, mora razmišljati o dugoročnim ciljevima — nikakva pomoć od nekoliko stotina milijuna dolara ne smije nas odvesti od temeljitih opredjeljenja. To znači povratak svih sada okupiranih područja pod državno-pravni poredak Hrvatske. Svaka trgovina teritorijem ide na ruku Miloševiću. Jasno nam je da je Hrvatska ucijenjena, ali njena politika u zemlji može imati podršku samo ukoliko inzistira da se zaštiti državni prostor, te da se međunarodne snage postave na granicu prema BiH i Srbiji. Na pitanje novinara da ratovi obično završavaju s promjenama granica i što HSLS misli o mogućim razgovorima da se Neum, recimo, ustupi za jug Dubrovnika, Granić je odgovorio da ukoliko se BiH podijeli na tri dijela, i ukoliko na tome inzistiraju Muslimani, tada Neum u svakom slučaju trebaju kontrolirati Hrvati. Prema Graniću, Muslimani nemaju nikakvog prava izlaza na more. „Slično kao da Hrvati postavljaju zahtjev ili uvjet da se svaki grad u BiH podijeli na tri dijela“ — rekao je Granić, i posebno naglasio da ne vjeruje da u hrvatskoj politici postoji neko tko bi Neum mijenjao za Prevlaku. „Svaki takav aranžman, bio bi, za sva vremena, čin nacionalne izdaje“, rekao

je Granić. Isto tako Granić ne bi prihvatio niti razgovore o eventualnom dogovoru oko zamjene teritorija — niti kao saborski zastupnik, a posebice ne ukoliko bi se tome protivilo lokalno stanovništvo.

Izričit stav HSLS-a da Hrvatska treba inzistirati samo na svojim međunarodno priznatim granicama, potkrijepio je i glavni tajnik HSLS-a Božo Kovačević. Kako je rekao, treba se podsjetiti zbog čega je međunarodna zajednica stavila sankcije Srbiji ili Iraku? Zbog nasilnog mijenjanja granica. Stoga Hrvatska jedino pridržavajući se temeljnih načela, može očekivati svekoliku podršku međunarodne zajednice. Međutim, stav je Vlade u sjeni HSLS-a, da Hrvatska ne može do unedogled odgoditi vojne akcije, ukoliko ništa drugo ne pomogne, za povratak svojih teritorija. „Legitimno je pravo Hrvatske da se brani i oružjem. Sada bi to bilo nepromišljeno i svijet nam ne dozvoljava, ali trebamo biti spremni na rat“ — rekao je Goran Granić. Mario Kovač, predsjednik ogranka HSLS-a u Šibeniku i član Vlade u sjeni, izvijestio je o teškim prilikama na području Županijske šibenske. „To je područje s najvećim brojem prognanika, nezaposlenih i privredom koja je u kolapsu. Niti poglavarstvo nije formirano — rekao je Kovač. Božo Kovačević, glavni tajnik HSLS-a rekao je da je Vlada u sjeni u Šibeniku da bi s preciznim informacijama raspravljala o stanju u Šibeniku, ali da prave inicijative moraju dolaziti iz Šibenika, od strane aktualne vlasti. Članovi Vlade u sjeni izvijestili su novinare da će potaknuti i inicijativu da se područjima zahvaćenim ratom život olakša na razne načine — u prvom redu smanjenjem poreza, jer je tretiranje ugroženih područja jednako kao i područja na kojima se živi mirno, u najmanju ruku nepravredno od strane vlasti u Hrvatskoj.

B. PERIŠA
(Snimio: R. GÖGER)

DRAŽEN BUDIŠA NA SKUPŠTINI OGRANKA HSLS-a ŠIBENIK

BOSNA I HERCEGOVINA NE SMIJE SE DIJELITI!

— Međustranačke dogovore treba poštivati, a politička je prevrtljivost prevladala u Hrvatskoj — rekao je predsjednik Hrvatske socijalno-liberalne stranke, Dražen Budiša, u svom govoru nakon što je održana 2. godišnja skupština ogranka HSLS-a u Šibeniku. Stoga će HSLS ubuduće surađivati samo sa strankama koje poštuju dogovore — istakao je Budiša i napomenuo da se u Hrvatskoj nanovo raspiruje mržnja među različitim političkim strankama i uvodi pojam političkog neprijatelja, dok se vlast i Hrvatska izjednačuju.

Govoreći o prilikama u Bosni i Hercegovini, Dražen Budiša je rekao da HSLS podupire zahtjeve Hrvata iz Bosanske Posavine o autonomiji unutar unije BiH. Jer, razbijanje BiH, podvukao je Budiša, znači spuštanje Srbije daleko na jug, zapad i sjever. Što bi to značilo za hrvatske naraštaje? — upitao se Budiša i odgovorio u najkraćem, da bi u tom slučaju, ratovala i naša djeca. „Hrvatskoj je palo u zadatak da u trenucima rušenja komunizma uspostavimo samostalnu hrvatsku državu, ali onu koja će biti sposobna za obranu. Osnovno načelo politike Hrvatske mora biti načelo nepromjenjivosti granica i ne razumijemo predstavnike hrvatske vlasti kada olako daju izjave o trgovini s našim teritorijima u zamjenu za naše. Ukoliko se popusti, rekao je Budiša, može to izazvati lanac s nesagledivim posljedicama. Hrvatska brani načela međunarodnog poretka inzistirajući na nepromjenjivosti granica. U BiH nužno je da i Bosanska Posavina uđe u Hrvatsku republiku Herceg-Bosnu, a ukoliko se za Neum ustupi jug Dubrovnika, pitanje je vremena kada će na red doći Baranja, istočna Slavonija ili druga područja — kazao je Budiša. Uz napomenu da ne treba potpisivati nikakav sporazum koji ne bi Srbiju ostavio unutar njenih granica, Budiša je rekao da vrijeme ipak

radi za Hrvatsku, te da je Hrvatska jača iz dana u dan. On smatra da treba razbijati rezignaciju i apatiju. „Nismo toliko iscrpljeni da bismo pristali na svakakva rješenja, a u vremenu stvaranja nacionalnih država i naša hrvatska politika treba iskoristiti svoje šanse — kazao je Budiša, i napomenuo da trebamo iskoristiti priliku i nakon što je naivnom Zapadu postalo jasno da se, s pobjedom Žirinovskog Rusija neće odreći svoga imperijalizma, te će načelo nepovredivosti granica biti još izraženije.

Dražen Budiša ne sumnja da iz drame Hrvatska neće izaći.

— Ono što nam treba jest unutarhrvatsko zajedništvo koje poštuje razlike i pretpostavlja da su svi drugi dobronamjerni, napomenuvši da je hrvatska sklonost vraćanja unazad i čeprkanja po prošlosti velik teret. „Nadalje, i rat sužava moralne kriterije tako da i u Hrvatskoj imamo paradokse da u istome narodu ima toliko poštovanih i hrabrih ljudi, ali nažalost, i toliko kriminalaca koji su se obogatili na zlu i nevolji vlastitog naroda“ — rekao je Budiša i podvukao da su hrvatske šanse u liberalnoj demokraciji, koja podrazumijeva da majnina može nadzirati vlast, da u državi opstojе slobodni mediji, nezavisna privreda i nadasve, tolerancija. Na kraju svoga govora na Skupštini ogranka HSLS-a u Šibeniku, koji se kasnije pretvorio i u svojevrsnu tribinu, Dražen Budiša pozvao je članove HSLS-a da nastoje na političkoj kulturi u Hrvatskoj, koja je u posljednjim mjesecima, kazao je, dosegla nisku razinu. Drugu godišnju skupštinu HSLS-a ogranka u Šibeniku pozdravili su predstavnici podružnice HNS-a Krste Spahija, organizacije SDPH Ivan Ninić i ispred HDZ-a saborski zastupnik Jozo Topić, a uz brojne članove i zainteresirane građane. Skupštinu je u velikoj sali Krešimirova doma pratila i Vlada u sjeni HSLS-a.

B.P.

KRONIKA

Blizu 6400 osoba tražilo je posao u studenom prema šibenskom Zavodu za zapošljavanje. U odnosu na prošli mjesec broj nezaposlenih se smanjio za tri posto, a u usporedbi s istim razdobljem prošle godine smanjen je broj onih koji traže posao za svega 0,5 posto. Najveći je broj žena među nezaposlenima čak 62 posto, dok se udio onih sa visokim obrazovanjem smanjuje u ukupnom broju nezaposlenih. Posredstvom Zavoda za zapošljavanje u studenom je zaposleno 139 osoba od kojih je 124 zaposleno u tuzemstvu a 15 u inozemstvu. U studenom je bilo ponudeno 261 radno mjesto što znači da se u odnosu na listopad nudilo 36 posto više radnih mjesta. Nezaposlenima je ponudeno čak 100 radnih mjesta u obrazovanju i kulturi.

Rok upisa zainteresiranih za kupnju dionica Tvornice elektrode i ferolegura produžen je do 22. prosinca. Razlog tomu je što se velik broj radnika TEF-a trenutno nalazi u Hrvatskoj vojsci. Dosad su sadašnji i bivši radnici TEF-a upisali uglavnom puni iznos od 20 tisuća DEM. Tvornica je procijenjena na blizu 120 milijuna

juna njemačkih maraka. Na prodaju uz popust od 20 posto i jedan posto za svaku godinu radnog staža ponudena je polovica procijenjene vrijednosti šibenskog TEF-a.

Šibenski liberali, odnosno klubovi njihovih vijećnika Županijske skupštine i Gradskog vijeća Šibenika uputili su otvoreno pismo Nikici Valentiću, predsjedniku Vlade RH i Jurici Malčiću, ministru uprave. U pismu ih upozoravaju na činjenicu da još uvijek nije izabrano poglavarstvo Županije šibenske i grada Šibenika te da Županijska skupština gotovo uopće ne funkcionira. To je prema mišljenju liberala nedopustivo posebice u uvjetima rata i gospodarskog kolapsa u Županiji šibenskoj. Oni ističu da šibenski župan i gradonačelnik ne mogu imati ovlasti u predlaganju zakonskih akata i upravljanju imovinom, rashodima i prihodima. Liberali predlažu da Hrvatska vlada i Ministarstvo uprave razmotre mogućnost raspuštanja šibenske Županijske skupštine i Gradskog vijeća i postave svoje povjerenike, što Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi predviđa.

S.G.

PRAVO NA SUDJELOVANJE U DONOŠENJU ZAKONA

MORE I RIBARENJE

O „Nacrtu zakona o morskome ribarstvu“ koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske i koji je upućen na saborsku proceduru, nakon konferencije za tisak, šibenski su ribari prošle subote o tom Zakonu raspravljali i svoje primjedbe uputili na nadležne adrese. Tajnik udruženja Nikola Karabatić, intervenirao je odmah. „Ribari su izbačeni iz Zakona, iako se na svim sastancima upravo inzistiralo sa strane ribara i sa strane radne grupe i nadležnog ministarstva da će ribari dobiti svoje mjesto u Zakonu, pisalo je u pozivu za javnu raspravu o spomenutom Zakonu.

Što se dogodilo prošle subote na raspravi šibenskih ribara? Složili su se s time da je Zakonom neminovno odrediti za koje povrede se može oduzeti oprema, ulov itd. Drže da se u Zakonu o morskome ribarstvu treba precizno naznačiti za koje prekršaje će se primjenjivati kaznene mjere, te kakve

će one biti. Ne bez razloga, jer prema sadašnjem Nacrtu zakona, nadležna osoba može ribaru oduzeti čak i brod za, kažimo, sitan ili gotovo beznačajan prekršaj. Da bi se to izbjeglo, drže šibenski profesionalni ribari, potrebno je klasificirati prekršaje na moru.

Primjedbi i previše

Rok trajanja ili valjanost dozvole za ribarenjem na moru, mora biti zakonom određen. Istodobno, broj izdanih dozvola za ribarenje na određenom području mora biti ograničen. „Sve to je u cilju zaštite mora i ribe“, kazao je tijekom rasprave o spomenutom Zakonu mr. Zlatko Homen, načelnik Odjela inspekcije morskog ribarstva. Na subotnjoj raspravi o Nacrtu zakona, šibenski ribari su predložili i to da se u Zakon unese i odredba po kojoj će visina naknade za ribolov iznositi između jedan do dva posto vrijed-

nosti ulova, prikazanog očevidnikom (knjige) profesionalnih ribolovaca. Kako se ribari ne bi i dalje osjećali izbačenim i zaobilazima, kada je riječ o krojenju i donošenju Zakona u njihovu djelatnosti, zatražili su i tvrde da je u donošenju podzakonskih propisa potrebno i obvezno savjetovanje s njima. Ne bez razloga, jer mišljenje kako nadležnih i stručnih institucija, tako i ribara preko njihovog udruženja nužno je i u krajnjem slučaju, obvezatno imati u vidu prilikom donošenja Zakona.

Sve prijedloge i primjedbe na spomenuti Nacrt zakona, šibenski će ribari, profesionalci, uputiti na nadležne adrese. Da bi u budućnosti što kvalitetnije radili, potrebno je jače strukovno udruženje, kazano je uz ostalo prošle subote u Krešimirovu domu na sastanku šibenskih ribara.

K. RUDAN

POGLAVARSTVO OPĆINE PRIMOŠTEN

JE LI MARINA »FRAPA« UGROŽAVA ROGOŽNJANSKO JEZERO?

Jezero u Rogoznici neizbježna je tema razgovora u Općini Primošten. Tom je, mitskom mjestu u povijesti Rogoznice, dužnu pažnju posvetilo Poglavarstvo Općine Primošten i na posljednjem radnom sastanku u ovoj godini. Razina vode u jezeru je porasla, boja se promijenila, a na obali je nađeno i nekoliko mrtvih golubova. Zbog čega? Josip Perkov, načelnik primoštenske općine razgovor o jezeru uspio je osloboditi svih pokušaja preudiciranja krivnje za još neobjašnjene pojave u jezeru. Prema njegovim riječima, dovršena analiza Zavoda za zaštitu zdravlja u Splitu ustanovila je da golubovi pronađeni na obali nisu uginuli uslijed zatrovanosti jezerske vode, već su se udavili; a Hidrografski institut iz Splita, u suradnji s Hidrografskim institutom Hrvatske također će, nakon istraživanja, objasniti prilike oko jezera. U svakom slučaju, zaključeno je, i stanovnike općine ali i širu javnost treba što skorije izvijestiti o uzrocima poremećaja u jezeru. Milan Ban postavio je pitanje zbog čega se, dok traju istraživanja, nastavlja i izgradnja marine »FRAPA« investitora »Laguna Trade« iz Zagreba? Ne treba istina, unaprijed donositi zaključke bez argumenata, ali prema Banovim riječima, obustavljanje radova na marini dok traju istraživanja na jezeru koje je povezano s morem, bio bi logičan potez. Posljednji put jezero se »čudno« ponašalo 1943. Rečeno je, ali Ante Bogavčić, član Poglavarstva iz Rogoznice, kaže da treba konačno razbiti mišljenje da je svaki razgovor o jezeru unaprijed usmjeren protiv marine »FRAPA«.

Potrebna je ekološka studija

Načelnik Perkov rekao je da je istraživanje jezera i njegovu tajnovitu povezanost s morem trebala istražiti još bivša država, ali Ante Bogavčić smatra da je i u ovome, kao i u sličnim slučajevima najveći problem u tome što ekološke studije naručuje investitor sam. »Za svoj novac, nemojmo se zavaravati, investitor će dobiti studiju kakvu želi« — bio je kategoričan Bogavčić, napominjući da bi općina ubuduće trebala preduhitriti svakog investitora a ne da se u prostoru i prirodnom okruženju radi sve što se želi, samo ukoliko se plati. Donačelnik općine Primošten, Nikola Živković iz Rogoznice objasnio je emotivan ton rasprave o jezeru s »posebnim značajem jezera u svijesti svakog stanovnika Rogoznice«, i rekao da su sami Rogožnjani, zahvaljujući vlastitoj ustrajnosti spasili špilju »Zmajevu oko« od uništavanja betonom tijekom radova na marini. Ante Bogavčić založio se da se povezanost mora i jezera što prije ispita postupkom bojenja vode. »Pokaže li se da je za promjene u jezeru kriva marina, borit ćemo se za prekid radova« — kazao je Bogavčić. Josip Perkov, načelnik općine, umirio je sugovornike rekavši da ispitivanja jezera prati izravno župan Paško Bubalo.

Postoji li, međutim, opasnost da se bojenje vode uopće ne provede, i da sve oko jezera proguta zaborav? Na to je upozorio Ante Bogavčić, predloživši da se odredi rok za provođenje opita, te da se predloži investitoru da i sam sudjeluje u plaćanju troškova oko bojenja jezera, jer je, na-

poslijetku, i u njegovu interesu da jezero, kao dio turističke ponude i Rogoznice i marine, oстане sačuvanim.

Prognanici pile granu na kojoj sjede

U nastavku sjednice Poglavarstva Općine Primošten, podržano je Hotelsko-turističko poduzeće »Primošten« u nastojanju da hotele »Zora-Slava« u uvali Raduča što skorije osposobi za prijam. Nakon što je direktor HTP-a »Primošten« Josip Pažanin upoznao članove Poglavarstva s teškim prilikama u kojima poduzeće radi i s trenutačnim dugovanjima države za smještaj i ishranu prognanika u iznosu od 2,5 milijarde dinara, te i s podatkom da prognanici iz Raduča ne žele u hotel u Marinoj Lučici u prvome redu stoga što ne žele biti razdvojenima, načelnik općine Josip

Perkov, trenutno je problem i to što se Privredna banka iz Zagreba ne može uključiti u pretvorbu.

Ipak, HTP je u razgovorima s nekoliko agencija koje izrađuju studije za privatizaciju i dokapitalizaciju poduzeća, te bi na početku naredne godine trebala biti zgotovljena i studija pretvorbe HTP-a »Primošten«. Uz podršku HTP-u, načelnik Perkov predložio je da se po Novoj godini Poglavarstvo Općine sastane s Upravnim odborom HTP-a, koji je nakon ostavke dvojice članova popunjen s novima.

Fond za komunalnu djelatnost grca u dugovima

Tamo gdje je nekada bilo novca, više ga nema. Ovaj je kraj, a posebice Primošten, živio isključivo od turizma. Turističkog dinara više nema,

Posljednja ovogodišnja sjednica Poglavarstva općine Primošten

Perkov založio se za ulaganja u obnovu turizma u Raduču, kao najvrjednijem dijelu poluotoka, i napomenuo da je prognanicima već rekao da bi trebali razumjeti Primošten i Primoštence koji su ih prihvatili i koji razumiju svu težinu njihova položaja. U svakom slučaju, u dogovoru s Uredom za prognanike i gosp. Adalbertom Rebićem, potrebno je pronaći dugoročnije rješenje za njihov smještaj, pa je Perkov predložio oko 200 objekata na području Primoštena koji bi se prognanima ustupili na čuvanje. Napomenuto je da se te poteškoće trebaju rješavati samo u skladu s državnim politikom prema prognanicima, ali i to da prognanici moraju shvatiti da onemogućavajući turizmu, pile granu na kojoj sjede.

Josip Pažanin izvijestio je Poglavarstvo Općine da je pretvorba primoštenskih hotela još uvijek u najvećoj mjeri — puna nepoznanica. »Strahovito nam je teško poslovati — jer niti smo »društveni«, niti privatni, niti »pretvoreni« — rekao je Pažanin, ali je Vladi Hrvatske preporučeno da je jedini mogući način dokapitalizacije pretvorba HTP »Primošten« kao holdinga od šest »kćeri«.

pa su i u Primoštenu i Rogoznici komunalije vitalne, ali zasada i teško rješiv problem. Direktor Fonda za komunalne poslove u Primoštenu, Željko Drušković, već dva mjeseca nije podijelio plaće, a primoštenski hoteli nisu platili komunalije za studeni i prosinac — jer sami odvoze smeće. Dovoljno za raspad sistema u Primoštenu, gdje je naplata komunalija u domaćinstvima uspješna čak 70 posto, ali je i cijena, u prosjeku, trostruko manja negoli, primjerice u Šibeniku. Kako je rekao Drušković, smeće se teško odvozi, jer se jedini kamion — smeće češće kvari. U tim uvjetima cijene će se podići na razinu cijena komunalija u Šibeniku — ali to neće jamčiti i kvalitetniju naplatu. Jer, smeća je više jer je dosta i ljudi iz Šibenika u Primoštenu i Rogoznici. Kako je rečeno na sjednici Poglavarstva — sklonili su se od granatiranja, ali komunalije ne plaćaju. Poglavarstvo je zaključilo da bi Fond trebao raditi u Primoštenu i u Rogoznici, gdje smeće odvozi šibenski »Pisak«.

U svakom, slučaju, nakon donošenja Zakona o komunalnoj djelatnosti, u Općini Primošten donijet će se odluka da li će Fond postati javno poduzeće, ili će komunalije biti povjerene privatniku koji ponudi najpogodniju cijenu.

Žarulje i psi lutalice

Dotle će Općina Primošten trebati »pronaći« novac da se Primošten i Rogoznica barem malo osvijetle i okite za blagdanske dane. U sadašnjim prilikama, kada primoštenski Fond duguje šibenskom 8 milijardi dinara, problem je promijeniti 100 žarulja javne rasvjete. Nemaju odgovarajuću oblogu — i pucaju čim padne kiša, ili u rane jutarnje sate — zbog razlike u toplini.

Mnogo više od toga međutim i logikom važnosti, Primošten zabrinjavaju pravi čopori pasa lutalice koji se sakupljaju na otpacima hrane iz hotela u kojima su smješteni prognanici. Kako su stigli u Primošten u tolikom broju? Pretpostavlja se da su poneke sa sobom doveli prognanici, ili su to vjerojatno psi dolutali s područja zahvaćenih ratom i iz sela iz kojih su Hrvati otjerani.

Toliko ih je da je s primoštenskim lovcima dogovoreno da ih pohvataju i ustrijele, jer u prijetnji sve raširene bjesci i bez živodorske službe u Šibeniku, predstavljaju opasan izvor zaraze. I ne samo to: postali su agresivnima u tolikoj mjeri da primoštensku djecu, naviklu na pitome pse iz mjesta, roditelji gotovo i ne puštaju na inače mirne ulice. Ipak, sudbina pasa skitnica barem zasa, iako je streljivo već kupljeno novcem Fonda za komunalnu djelatnost, neće biti toliko crna: na

J. Perkov

prijedlog člana Poglavarstva Milana Bana, te će se pse, u suradnji s Veterinarskom stanicom u Šibeniku, pokušati razdijeliti novim vlasnicima.

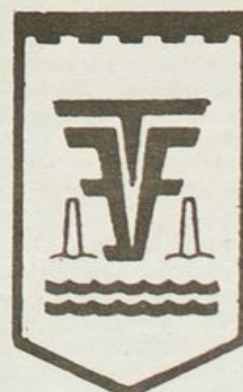
U nastavku sjednice Poglavarstva predloženo je da se, nakon što izađe Zakon o financiranju općina, odmah osnuju dva, za Općinu Primošten trenutno najvažnija profesionalna ureda — za prostorno planiranje i društvene djelatnosti, jer je razvoj kulture, ali i planiranje prostora i onemogućavanje daljnje devastacije, ocijenjeno najvažnijim dijelovima ukupnog predstavljanja Primoštena i Rogoznice kao mjesta oslonjenih isključivo na turizam.

Što je još potrebno ovoj novoj općini, koja bez novca i u ratu treba objediniti dvije nekadašnje mjesne zajednice. Samo su neke od potreba navedene u raspravi o radu Poglavarstva u narednoj godini: za mnoge starce koji uporno žive osamljeni na gotovo iseljenim područjima zaleđa Primoštena i Rogoznice — Supljak Primoštenski i Rogoznički, Dvornice, Oglavaka, Peleša... bio bi potreban barem jedan socijalni radnik. Ti ljudi, u selima bez asfaltiranih cesta, telefona... teško mogu odlaziti k liječniku — a s tim u svezi Poglavarstvo je postavilo i pitanje položaja Zdravstvene stanice u Primoštenu u novom ustroju zdravstva. Mnogo se očekuje od ostvarenja istočnog vodovoda, koji bi zatvorio vodovodni prsten na tom području. Poglavarstvo je optimistično i glede napuštenih zgrada, uglavnom škola u zaleđu, pa je odlučeno da se dadu u najam, i što je najvažnije — sačuvaju za vrijeme kada će u tim iseljenim mjestima nanovo bujati život.

Trebat će ustrojiti i mjesne odobre — kao sponu Poglavarstva s jedne, te Primoštena i Rogoznice s druge strane, pa će pravnu utemeljenost mjesnih odbora trebati odrediti službe Županije šibenske. Milan Ban predložio je i organizaciju predavanja pučanstvu općine o AIDS-u i drogi, dok za raspravu o tome kako u vremenu rata, besparice i sve izraženije rezignacije sačuvati zdrav duh, nije bilo vremena. Teze za razgovor o tome, u narednoj godini, napisat će donačelnik Nikola Živković.

R. PERIŠA
(Snimio: R. GÖGER)

**Sretan Božić
i uspješnu 1994.
godinu svim
poslovnim
suradnicima
i građanima Županije
šibenske želi**

**TVORNICA
ELEKTRODA I
FEROLEGURA
ŠIBENIK**

Detalj iz Primoštena

REPORTAŽA DJEČ V CIJA SU

«Pošto kume lonac» igraju se igre petogodišnjaci i šestogodišnjaci

Prije nametnutog nam rata Dječji vrtić Šibenik zbrinjao je oko 1900 djece predškolske dobi u 14 gradskih i 5 izvangradskih vrtića. Trenutno, djelatnici šibenskih predškolskih ustanova vode brigu o oko 1300 djece. S namjerom da razgovaramo o tomu kako je organiziran rad u toj ustanovi, rad u ratnim okolnostima, s kojim problemima su suočeni, što čine da djeci olakšaju život u tim okolnostima, odagnavanju misli od pucanja, straha i istine... te drugim pitanjima, posjetili smo nedavno dječji vrtić na Vidici, tamošnje djelatnike i djecu.

«Činjenica je da nitko od nas, u svim područjima, pa tako i ovom nije imao iskustva u organiziranju i odvijanju rada u ratnim okolnostima, pa nitko u početku nije mogao znati kako će to izgledati. Radi neiskustva možda je u početku bilo nespretnosti i grešaka. Kao pedagog, kazat ću da je pitanje od strane roditelja zašto se nešto nije učinilo ovako ili onako (unazad 2,5 godine) neutemeljeno. Jednostavno, svi smo bili zatečeni jednim nama novim stanjem, neovisno o tomu što su prije rađeni planovi za rad u ratnim uvjetima. Stvarnost je, zapravo, sasvim drugačija. Mi smo sada, evo treću radnu godinu u tim uvjetima, organizirani do kraja», kazuje na početku razgovora ravnatelj Dječjeg vrtića Šibenik, prof. Marko Pačić.

Nove okolnosti za rad

Dokaz tomu je, kazuje, i to što vrtić danas ponovno ima oko 1300 djece, kao i u relativno mirnim razdobljima tijekom 1992. godine. Tomu valja dodati i činjenicu da su se brojni žitelji Šibenika, pa tako i djeca, izmjestili na sigurnije dijelove Županije. No, zadnjih mjeseci djeca se ponovno vraćaju u vrtiće, što kazuje da grad oživljava.

Da nije vreća s pijeskom i ostalih »pomagala« u osiguravanju zgrade, onaj tko ne zna, ne bi rekao da je ovdje ikada bio i jest rat. Ulaskom u vrtić, kao da ste ušli u neki drugi svijet. Tu su razdragana trčkanja, pjesma, galama, igračke, panoj ukrašeni različitim temama... Pošto su svečano i, opet igrom, obilježili blagdan sv. Nikole, pripreme za obilježavanje Božića pri samom su kraju. Uza sve, djeca su svojom rukom od različitog materijala napravila čestitke koje su odaslali na razne adrese, povodom dolazećih blagdana. Tete im pričaju o njima, govore njihovu simboliku i značaj, da u njima razviju osjećaj dobroćinstva, ljubavi i sigurnosti.

«Ne samo sada, već od početka u radu s djecom u ratnim prilikama, mi djeci nastojimo osigurati osjećaj sigurnosti. Zaborav na stvarnost. Nema nikakvih igara s imitacijom oružja, čemu su naročito skloni dječaci. Vraćamo se u bajke, jer poruka jednog peda-

Zora Kalauz

goškog zadatka može biti kvalitetna upravo u bajci ili priči. Mislim da smo, provodeći takve programe u potpunosti uspjeli», kaže Pačić.

Sve je do u tančine isplanirano i organizirano, a dobru suradnju i razmjenu iskustava u radu s djecom u ratnim prilikama, šibenski Dječji vrtić ostvaruje s istim ustanovama na području Gospičke i Zadarsko-kninske županije. »Ne bez razloga«, Pačić će, »jer to su sada tri ratom najugroženije županije. Jasno je onda da smo mi ravnatelj i naši stručni timovi upućeni jedni na druge. Suradnja je neminovna i u mirnodopsko, a pogotovu u ratno vrijeme. Možda je u ovom trenutku Gospić najugroženiji. Mi im šaljemo različiti materijal i oni su izuzetno zadovoljni njime. Naime, oni su manja ustanova od nas, nemaju pedagoga i uopće su u stručnom dijelu slabiji od nas.«

Suradnja — kako s klme!

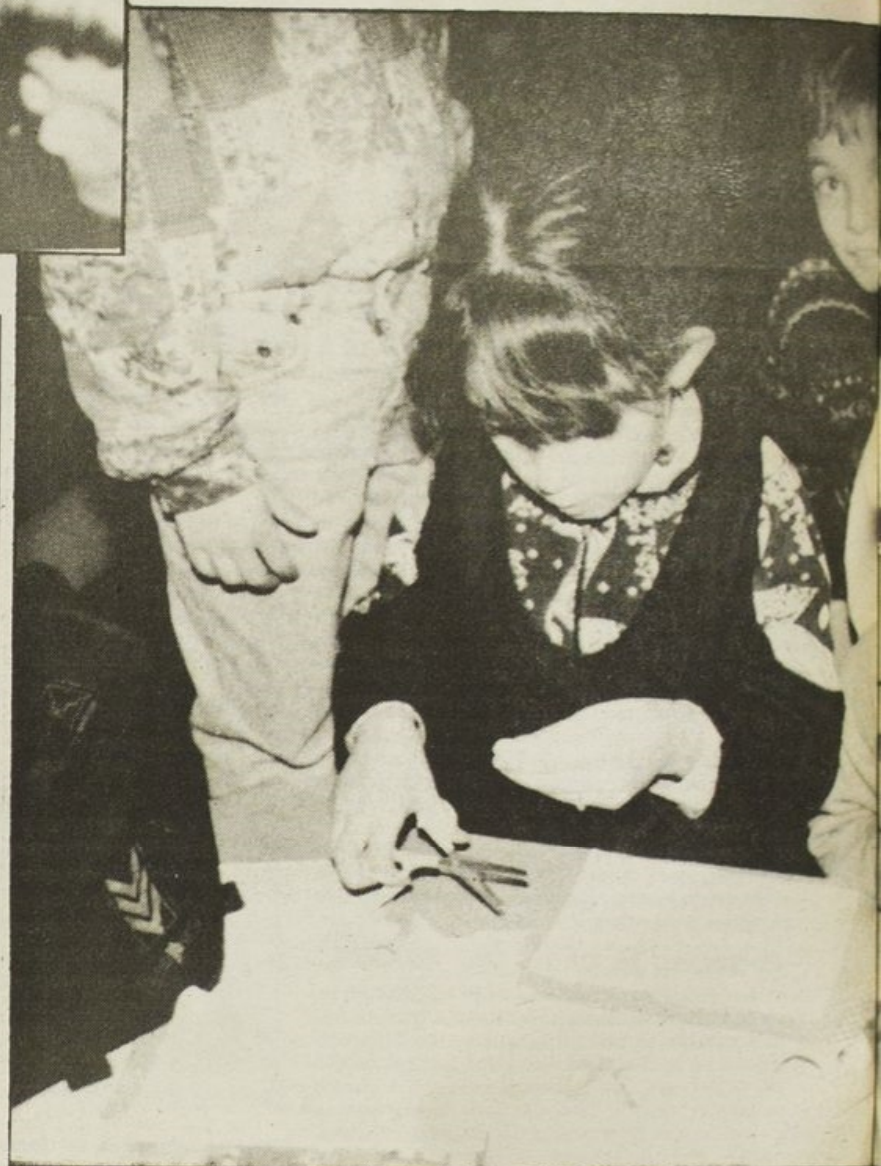
Osim navedene uzajamne suradnje, veliku pomoć Šibenčani imaju i od Ministarstva prosvjete i njegove pedagoške službe. Naime, oni posjeduju programe koji

se temelje na projektima UNICEF-a, s kojima se na ministarskoj razini kvalitetno, još od početka rata surađuje, a ova međunarodna organizacija pruža ogromnu pomoć. Povremeno, u skladu sa svojim mogućnostima, predstavnici UNICEF-a posjećuju i Šibenik.

Dakako, nismo mogli ne upitati ravnatelja Pačića i o tomu na kakvu i koliku suradnju je uprava vrtića nailazila i nailazi sa svojedobno općinskim, a danas gradskim i županijskim vlastima.

— Predškolski odgoj je u zadnje tri, četiri godine, konačno u Hrvatskoj shvaćen kao osnovni segment, prva odgojna i obrazovna stepenica u tom cjelokupnom sustavu. Tu su postignuti određeni uspjesi. Međutim, moram kazati da su teško kod nekoga mijenjati već formirane stavove. Smatralo se prije da je predškolski odgoj najmanje važan. Prednost se davala osnovnom obrazovanju... Tu su ocjene, veća zainteresiranost roditelja itd. No, iskustva pokazuju da je upravo odgoj i obrazovanje u predškolskoj dobi najvažnije u budućem životu djeteta, a kasnije čovjeka. Jer, ako na inteligenciju djeteta izravno možemo utjecati do sedme godine života, onda znači da to što se nama povjeri je »atomska bomba«. Svatko onaj tko drukčije misli radi izravno protiv djeteta koje će sutra kada postane odraslom osobom nositi život i razvoj ove države. Što se tiče vašeg pitanja... Odgovorit ću. Pomaže nas se i prati, ali po mojem mišljenju niti blizu onome koliko je to potrebno. Odgovorno to tvrdim! Dijete u dobi do pete, šeste godine je najosjetljivije, sve lako prihvaća i onaj tko radi u predškolskoj ustanovi mora i te kako biti educiran da to može raditi kvalitetno. Tada im se utiru svi mogući putovi u život. Jer, ako mi moramo osjetiti da razvijamo određenu dječju funkciju u ono vrijeme kad je njegov organizam otvorio put za tu funkciju, to je veliki uspjeh. Isto se, kada je riječ o razumijevanju ili nerazumijevanju nas i onih što bi nam trebali pomoći, događa ne samo na razini Šibenika i ove Županije

Dječje ruke svašta mogu. Još ukoliko tete pomažu, sve ide kao po »loju«

I djeca i tete su tako raspoloženi, nasmijani i vedri. Zašto ne? Pa, vrijeme je za radost...

DUŽNI SMO SVAKOME!

»Zbog nedostatka financijskih sredstava u proračunu, kako oni kažu, nas nadležni Sekretarijat Županije prati samo sa sredstvima za osobne dohotke, s tim da je jedan broj djelatnika Dječjeg vrtića i danas na čekanju. Od ukupno 137 zaposlenih, takvih je oko dvadeset posto. Očekujemo, da će se gotovo

svi, upravo zbog programa koji su u pripremi, vratiti na posao u sljedećem obrazovnom razdoblju. Dakle, početkom siječnja 1994. godine. Prema Zakonu, dužni su nam iz općinskog, sada županijskog proračuna dati sredstva za materijalne troškove. No, mi ne dobivamo niti dinara.

O tom problemu razgovaramo s nadležnima i imamo obećanja da ćemo sredstva dobiti kada ih bude bilo u budžetu. Zbog toga, dužni smo svakome. 'Krki' za kruh, 'Vajdi' za meso, 'Šibenki' i 'Plodinama' za voće i povrće, te HEP-u i šibenskom 'Vodovodu' za struju, PTT usluge i vodu. Jednostavno, nema-

mo novca da platimo d... ve. Oni su ogromni... tajte me! Da ne spominjanje račune! Zahvali razumijevanju navedi i dalje nam daju na i ne naplaćuju nam ka za razliku od PP 'Prten' ili FIT-a koji nam plaćuju kamate za rad hovom djecom. Ili vo komunalije što traže. šanse da platimo niti ne niti kamate. Neka sud, briga me-, ljuti vori Marko Pačić.

DJECA?

Na njihovom izrazu lica nema posljedica rata. Tu su oni koji imaju dvije godine i rođeni su upravo u ratu

POJAČANI TIMOVI

»Iskustva o organiziranju i procesu rada stjecali smo 'u hodu'. Na sreću, imamo dosta dobru i razvijenu stručnu službu koju smo naslijedili. Tu je i pet visokoobrazovanih djelatnika: defektolog, pedagogi, suradnici, psiholozi. Naša stručna služba je razradila bolje nego u nekim drugim sredinama, gdje su naslijedili skromnije službe, organizaciju i planove rada. Rad je u potpunosti individualiziran, s tim da u ovim prilikama s djecom u jednoj grupi radi više odgajateljica negoli prije domovinskog rata.

To je s razlogom što se ukazala potreba za pojačanim radom. Imamo grupu u kojima je veći broj djece nego prije rata, pa umjesto dvije, rade i po četiri odgajateljice s njima. Osnova rada s djecom u ratu je zanemarivanje svega onoga što se događa oko njih. Dakle, razvijanje percepcije izvan strahota koje su možda i doživljavali.

Zato je pojačan tim stručnjaka koji radi s njima. Sve se provodi igrom, ali igrom u kojoj je rat do kraja zaboravljen. Na taj način dijete zaboravlja na okruženje u kojem živi», riječi su ravnateljice Marka Paića.

su još. Oni su nam, uz spomenute, zaista puno pomogli», govori Paić.

To je njihov i naš svijet?

Od pedagogice Zore Kalauz, koja 18 godina radi s djecom predškolske dobi saznajemo više o problemima s kojima se odgajatelji susreću u radu s djecom danas. Osim ratnih trauma koja su djeca neminovno doživjela, pa stoga s njima treba daleko više i kvalitetnije raditi, dodatno opterećenje su i oko 150 djece predškolske dobi koji su početkom rata na šibensko područje stigli u statusu prognanika, a kasnije i izbjeglica.

Prišlo se odmah organiziranom radu s tom djecom, u improviziranim hotelskim prostorima. U rad su, osim šibenskih odgajatelja uključeni i odgajatelji s istim statusom koji su tu smješteni. Danas u »Solarisu« rade dvije grupe, a u vodičskoj »Olimpiji« jedna grupa. Oko stotinu djece tog statusa je uključeno i u šibenske vrtiće. »To je bio dodatni napor za sve nas. Ali, zahvaljujući uzajamnom razumijevanju i suradnji, uspjeli smo sve to organizirati«, govori pedagogica. U međuvremenu, zbog migracije osoba u statusu prognanika i izbjeglica, neke grupe su ugašene. No, spomenute i danas rade. Uvjeti u kojima se radi određuju i način rada.

»Sveukupna situacija, dakle rat, neminovno se odrazio i na djecu

i na rad s njima. Mi smo naš način rada morali prilagoditi tim uvjetima. I onda kada su radili samo dežurni vrtići. Rad je prilagođen situaciji i podređen djeci, s puno, puno više pažnje prema njima kako bismo ih, barem na izvjesno vrijeme odagnali od stvarnosti«, kaže Z. Kalauz.

Premda i sami sa svojim strahovima koje su počesto trebali obuzdavati, šibenski djelatnici Dječjeg vrtića su u tomu uspjeli.

To potvrđuju i djeca. U razgovoru s njima isto govore Ana, Višnja, Ivan, Luka, Marin... »U vrtiću je super. Tu nema rata... Tete su dobre i lijepo nam je«. S druge strane, i tete će, Katarina i Mladenka s kojima smo tom prilikom razgovarali (a vjerujem da bi isto ili slično kazale i ostale) potvrditi sve o čemu smo razgovarali s njihovim kolegama.

I premda, kako kaže teta Mladenka, »uvijek u zraku ili u podsvijesti nešto (strah) lebdi«, oni su radosni, veseli, gotovo zaboravili na okruženje u kojem jesmo. I djeca i tete. I premda više od dvije godine rade isključivo u zatvorenom prostoru, zahvaljujući prije svega požrtvornosti i dobroj volji teta i svih djelatnika Dječjeg vrtića Šibenik, uspjeli su stvoriti svoj mali, bezbrižan, ali i ozbiljan svijet.

Pripremili: Katarina RUDAN
Radovan GÖGER

je, već na razini Hrvatske. Konačno, vrijeme je da i ostali shvate značaj predškolskog odgoja, ako želimo kročiti u Europu, svijet, odgovorio je M. Paić.

Mi smo odgojna, a ne socijalna ustanova!

Predškolski odgoj, kazat će, ne treba roditeljima, već djetetu. »To nije socijalna ustanova koja će brinuti o djetetu dok su roditelji na poslu, već ustanova koja odgaja djecu. Ako je majka doma, onda je djetetu potreban program od tri ili četiri sata dnevno, upravo zbog svega što sam kazao. Ako dijete ima talenta za strani jezik, onda ga treba staviti u grupu gdje se 50 posto govori određenim stranim jezikom. I još je niz mogućnosti, programa i potreba«. Na pitanje koliko u ovakvim okolnostima dječji vrtić Šibenik može provoditi posebne programe za talentiranu djecu, Paić kaže:

— Mi imamo jedan program kojeg prati Republika, a to je zbor »Cvrčak«. Drugi je u pripremi, a to je engleski vrtić koji na Bualam počinje djelovati. Ali, nema nitko razumijevanja za to. Osnovno je da, recimo, Županija ne razmišlja jednako kao mi. Roditelji da. Ali, onda netko može reći da je to pomodarstvo, a ja govorim čisto s pedagoškog stanovišta. No, brojni to ne razumiju. Imamo također grupu djece s povećanim posebnim programom. Za sve programe pripremamo posebne prostore, ali nemamo donatore. Osobno sam pisao na adresu Caritasa Split, biskupijskog Caritas

Šibenik i Vodice, Crveni križ, Županiju šibensku... ali do danas nemam odgovora. No, o svemu i o ovim programima mi ćemo ubrzo, uvjeren sam, imati promociju pa ćete i vi novinari, a tako i javnost biti detaljnije informirani o svemu.

Povremeno nas se netko sjeti

U ovom bezumnom vremenu življenja, teško je pomoći svima kojima je pomoć potrebna. No, uz brojne, ona je svakako potrebna i šibenskim vrtićima. Država im osigurava sredstva za plaće, ali na ime materijalnih troškova već dugo ne dobivaju niti dinara. Dužni su svima, a dugovi ogromni. Participacija roditelja u cijeni koštanja je zanemariva. Primjerice, udio roditelja je od 8 do 28 DEM mjesečno, a cijena koštanja za jedan mjesec, u što nisu uračunate plaće radnika je oko 180 DEM po djetetu.

Ne čudi stoga što je nemoguće izdvojiti dinar za nabavu didaktičkih pomagala. Nekada su po tomu bili najbolje opremljeni u Hrvatskoj, a u zadnje vrijeme provalnici odnose i strunjače. Da li ih se donatori ponekad sjetu?

— Među prvima koji su nas se sjetili je biskupijski Caritas Šibenik i don Slavko Mikelin, s nekim intervencijama kada je Caritas za to imao mogućnosti. Isto je i sa vodičkim Caritasom na čijem je čelu fra Petar Klarić. Prema mogućnostima pomogao nam je i Crveni križ. Bilo je i drugih donatora, ali navedeni su na prvome mjestu. Svaka-

ko, ne smijemo zaboraviti pomoć koju nam je pružila i pruža francuska nevladina humanitarna organizacija »ESPOIR«, koji su najviše sponzorirali. I za ovaj Božić su nam već darovali 1200 slatkih paketića, oko 450 igračaka i obećali

Tu su oni sa svojom tetom, panoom na kojem je mjesta i za božićnu jelu, zeku i vreću s darovima...

NA TRAGU (NE SAMO HRVATSKE) DUHOVNE POEZIJE

»S TVOJIM ČU MALIH RAMENA SKINUTI KRILA KRADOM«

S rođenjem Isusa Krista bilo je ovako: Njegova majka Marija bijaše zaručena s Josipom. Ali prije nego se zajedno nastaniše, pokaza se da je začela po Duhu Svetom. Nato Josip, muž njezin, jer je bio pravedan i jer je htio javno osramotiti, naumi je potajno otpustiti. Tek što je to u sebi odlučio, ukaza mu se u snu anđeo Gospodnji i reče mu: »Josipe, sine Davidov, nemoj se bojati kući dovesti ženu svoju Mariju jer je ono, što je ona začela, od Duha Svetoga. Rodit će sina, i nadjeni mu ime Isus, jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njegovih.« A sve je to bilo da se izvrši što je Gospodin rekao po proroku: »Evo, Djevica će začeti i roditi sina, i dat će mu ime Emanuel — što znači: Bog je s nama.« Kad se Josip probudi, učinio kako mu je zapovjedio anđeo Gospodnji: doveđe kući ženu svoju. I ona, a da se nije s njom sastao, rodi sina, kome on nadjenu ime Isus. (Evangelje po Mateju).

Premda bi se, zasigurno, moglo i podrobnije kazivati, bit će, neprijeporno, sasvim dostatno izreći da predočeni tekst, slobodnije govoreći, pripada najdivnijim pjesmama u prozi. Bez obzira na svoje izvorno takozvano religiozno nadahnuće i nagnuće — navedeni ulomak otkriva krasotu kazivanja o događaju što se zbilo u davnim vremenima, a koji je označio još nesagledivu prekretnicu u koračanju čovječanstva. Kako nam nije nakana razlučivati predočeni iskaz — pristavit ćemo jedino to da je i on vrsno svjedočanstvo da je Isus Krist postao sastavnom poetskom (i istodobno čudorednom) izričaja i da će se njegovim imenom, likom, životom, stradanjima, odricanjima i uskrnućem u nadolazećim vremenima baviti mnogi velikani pisane riječi. Tako je, uistinu, bilo i u korpusu hrvatskih »kovača riječi«, sve tamo od časnog starine Marka Marulića koji u svojoj pjesmi »Divici Mariji« moli Bogomajku »ki u prsi krije tvoj Sinak primili — na grišne se smili, puna si milosti«. Tim tragom pošao je i Hanibal Lucić koji

u pjesmi »Od božićne noći« kazuje:

*O čuda velika, čovikom porodi
Bog se za človika, koji mu ne zgodi:
i hoti toplinu, zimu, glad i žaju,
i svaku vaščinu trpiti za naju.*

*O da bi mi moći počitat tebe sad,
noći, slavna noći, koliko jesam rad!*

Mnogi hrvatski pjesnici, da se tako izrazimo, bavili su se Isusom i s različitim kvalitetnim dosezima opjevali tu povijesnu ličnost. U nekim od tih stilhotvorina čak i nema onog ponegdje upadljivog (ili isforsiranog) religioznog sricaja, pa se na prvi pogled moglo zaključiti da se tu i ne radi o potvrdi povijesne (i one druge, dakako) veličnosti Isusa Krista. Duro Sudeta, August Harambašić, Antun Branko Šimić, Vladimir Nazor i niz drugih naših pjesnika naprosto nisu mogli (a po svoj prilici niti htjeli) mimoći negdje iz nutrine bića nagruhanu poticajnost da se opjeva rođenje ili smrt Sina Božjeg. Veliki stradalac i izgnanik Ljubo Wiesner u pjesmi »Poklon mudraca« opjevala:

Već im je pokazala svog malog sina

*Čedno im zahvališe na pozdravnoj riječi,
Zna naprijed da će — o nespretnih milina!*

*— Svaki od njih mnogo još lijepo i skromno reći
O dalekim zemljama i mjestima i potom
O ogromnoj svjetlosti iznad crnih šuma,
O tome kako podoše tražit Kralja, i o tom
Kako su se sastali na raskršću druma.*

Poslije šest mjeseci posla Bog anđela Gabrie-la u galilejski grad imenom Nazaret, k djevici za-

ručenju s mužem iz Davidove kuće, komu je bilo ime Josip. A djevici bijaše ime Marija. Kad anđeo uđe k njoj, reče joj: »Raduj se, milosti puna! Gospodin je s tobom!« Na te riječi ona se prepade i počeo razmišljati što znači taj pozdrav. Anđeo joj reče: »Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo, ti ćeš začeti i roditi Sina komu ćeš nadjenuti ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Previšnjega. Gospodin Bog dat će mu prijestolje Davida, oca njegova. On će vladati kućom Jakovljevom do vijeka. I kraljevstvo njegovo neće imati svršetka.« »Kako će to biti — reče Marija anđelu — jer se ja ne sastajem s mužem?« »Duh Sveti sići će na te — odgovori joj anđeo — sila Previšnjega zasjenit će te: zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim. (Evangelje po Luki)

Prethodni izričajni sklop još je jedna potvrda da su pisci (ili tvorci) Evangelja bili ljudi s izrazitom književnom sastojnicom. Tekstovi Novog zavjeta (a i mnogi drugi) predstavljaju ljepotu i izvan religioznog (ili vjerskih) odrednica, jer jesu štivo — gipko, puno smislenosti, krcato osjetnim (i osjećajnim) zalaznicama i opservacijama. Premda bi bilo preuzetno tvrditi da su neki pjesnici naših dana ili ranijih vremena svoje »priateljavanje« sa Isusom uzdigli na razinu izvornih tekstova, nama se čini da Nikola Šop, taj veliki poeta hrvatske loze bosanskih pjesnika, zaslužuje poseban naklon, zaslužuje jer se i »Šopovo kršćanstvo nikome ne nameće, nikoga ne želi da preobrati, ne dokazuje nikakve vrhunarske istine, nepretenci-

ozno je i humano« (Saša Vereš). Taj, ili otprilike takav, Nikola Šop podario je hrvatskoj poeziji neprijeporno najkvalitetnije izričaje o Isusu. Da se u to uvjerimo dostatno je, nadamo se barem, navesti (i danas izuzetno aktualnu i životnim mukotrpnostima i tegobama prilježnu) pjesmu »Isus čita novine«:

*Znam, dobri moj Isuse, kad jedne kiše dugo
donesem ti za večeru hljeb skriven pod skut,
ulazeći u sobu, vidjet ću pun tuge
tvoj sveti lik nad novine nagnut.*

*I nezapažen kraj tebe ću sjesti,
gledajući mračenje na tvom licu čistom.
Dok pogledom preljećeš od vijesti do vijesti.
Dok uzbuđeno prevrćeš list za listom.*

*Čime ću moći da te tješim u tom času,
stojeći pred tobom, sav stidom obuzet?
I da li bih imao dosta snage u svom glasu,
kada bih pred tobom branio ovaj svijet?*

*Na teška ta slova pao bih svojim stasom malim.
Radost čovjeka bi u oku mom zasijala.
O pusti, rekao bih ti jedva glasom uzdrhtalim,
nek se i dalje vrti naša zemlja mala.*

*Onda bih sasvim tiho izišo pred vrata.
I pustio da ostaneš sam u svom bolu.
Moleći pred pragom da tvoj gnjev umiri
mirisni, blagi kruh na stolu.*

Sagledavanja Isusa Krista pjesničkim razmeđima i odrednicama javlja se, zasigurno, kao posjedak nemogućnosti da se o vječnom trajanju iskaže iole izglednija realnost. Rođenje Kristovo i njegovo »putovanje« stihovijem može se, zarad toga, sažimati u naum da se »tiha noć« ovjekovječi (i) kao traganje za Vječnom Istinom.

J. VESELIĆ

MANIFESTACIJE

Premda bi se, zasigurno, o jednoj još trajajućoj manifestaciji moglo pisati i nešto drukčije, ipak nam se čini da nema nekog posebnog razloga a da se ne bi citirao uvodni tekst najavnog programa svekolikih događanja oko Fausta Vrančića. A tamo čitamo: Manifestaciju »Faust Vrančić, naš suvremenik« pripremile su šibenske kulturne ustanove u povodu objavljivanja prvoga hrvatskog izdanja glasovitog Vrančićeva djela »Novi strojevi«. Multimedijški koncipirana, manifestacija obuhvaća čak 8 programa koji osvjetljavaju Vrančićev život i djelo, ili su pak svojevrsni hommage toj zacijelo najvećoj hrvatskoj renesansnoj ličnosti. Nakon Zagreba, Splita i Dubrovnika manifestaciju će — više puta odgađanu zbog rat-

nih okolnosti — konačno vidjeti i šibenska publika. Time naš grad samo vraća dio duga velikanima šibenske kulturne povijesti, osobito šibenskom humanistima koji su dali neprocjenjiv doprinos hrvatskom i europskom humanizmu. Sljedećih godina, posebice 1995. kada će se obilježiti 400. obljetnica Vrančićeva znamenitog »Rječnika«, Faustov intrigantni i višeslojni opus valja dokraja znanstveno valorizirati, ali i popularizirati tako da se naširu publiku upozori na bit toga djela — njegovu svestremenost i suvremenost. To je, možemo se složiti, temeljna poruka manifestacije kojoj su i građani Šibenika prošlih dana (ali i podosta ranije) imali prilike prisustvovati. Naime, i u Šibeniku je predstavljena knjiga »Novi

HOMMAGE NAJVEĆOJ HRVATSKOJ RENESANSNOJ LIČNOSTI

strojevi« Fausta Vrančića i istodobno prilježna edicija »Govor na pogrebu Fausta Vrančića«. Tom je prigodom o našem velikanu govorio prof. dr. Vladimir Muljević (na slici). Glede objelodanjenja rečenog djela naznačit ćemo sljedeće: izdanje Vrančićevih »Novih strojeva« pod kapom Gradske knjižnice Jurja Šižgorića i izdavačke kuće »Novi Liber« prvi je pretpisak tog djela u Hrvatskoj, iako je Vladimir Muljević još 1974. godine u časopisu »Arhitektura« objavio prijevod popratnih tekstova. Prema istraživanjima poznatog povjesničara medicine i drugih znanosti Mirka Dražena Grmeka čini se da je prvotisk ove knjige nastao 1615. u Veneciji. Onda je djelo reprintirano u Münchenu, Milanu i Budimpešti. Što se tiče edicije »Govor na pogrebu Fausta Vrančića« valja iskazati da ona osvjetljava ne samo odnos Vrančića i njegova štićenika Ivana Tomka Mrnavića nego bar dijelom i ozračje šibenskog humanističkog kruga, a taj je govor,

prema prosudbi znalaca, iskazan u najboljoj tradiciji humanističke retorike. U sklopu ove šibenske manifestacije, održane su i neke druge prilježne priredbe. Tako je, primjerice, otvorena izložba pod nazivom »Novi strojevi« slikara Velibora Jankovića, u muzejskom prostoru »Živi« izložba nazvana »Život i djelo Fausta Vrančića«, a tu je i izložba »Utihe i sjete« Davora Šarića. U sklopu rečene manifestacije u crkvi sv. Marije u Prvić Luci obavljena je zamjena nadgrobne ploče Fausta Vrančića.

ča. Sve u svemu, zahvaljujući u prvom redu maru nekolicine šibenskih kulturnih djelatnika domicil se (već dosadašnjim priredbama) dostojno prisjetio svoga velikog muža i zahvaljujući (i) tome iznio na površinu mnogima jedva znanu činjeničnu istinu da je nebrojeno velikana odnjegovano u okrilju grada podno Šubićevca. I da ih, prema tome, s pravom i razlogom valja obavezno obznaniti današnjim ljudima. Zasad toliko.

O.R.

PUTOKAZI

O SVECIMA, PARAPSIHOLOGIJI I CELIBATU

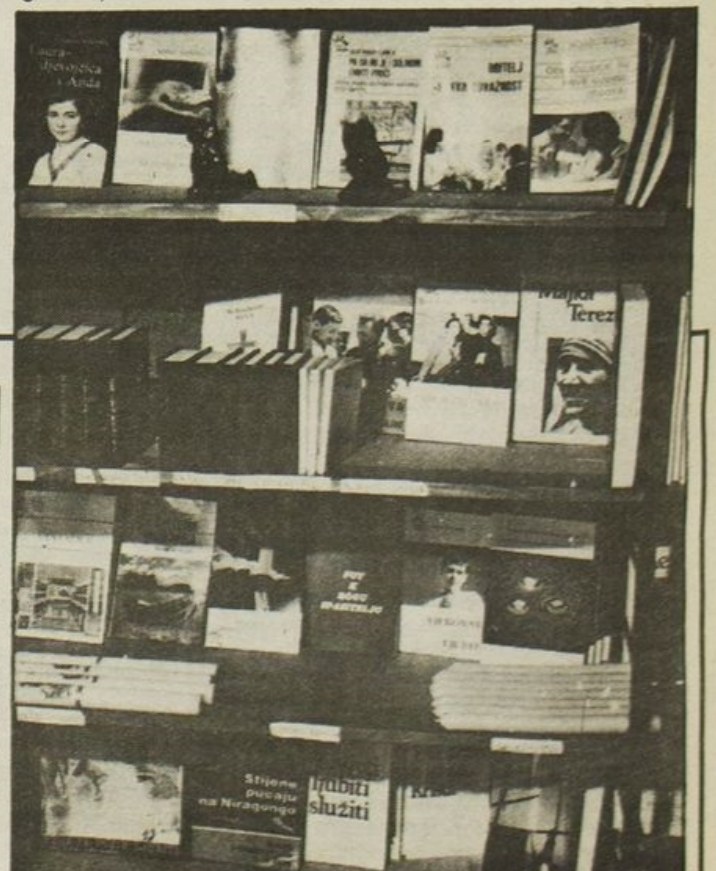
U zgradi što se pristavila crkvi sv. Barbare već stanovito vrijeme radi knjižara koja, zasad, nije ponijela fiksnu naziv, a ljudi je uglavnom »prepoznaju« kao knjižaru sv. Jakova. U nevelikom ali lijepo uređenom prostoru, zahvaljujući dobru ljubaznosti gospođe Vjere, posjetitelji, kojih je upravo ovih dana mnogo, nalaze literaturu što ih, tematski, u određenom trenutku zaokupira. Ako je riječ o cijenama onda valja naglasiti da rečena knjižara svoj rad ne

temelji na dobiti, već je prvenstveni cilj da se ponudene edicije, zahvaljujući baš pristupačnim cijenama, nađu u domovima ljudi željnih lijepog štiva. I još nešto: pored takozvane čisto vjerske literature nude se i različiti drugi tekstovi i literarni izradci. Tako se, primjerice, uz Bibliju i Bibliju mladih nude romani »Sveci idu u pakao« i »Levijatan«, Sonja Tomić posredstvom prodavača »grabi« posjetitelje svojom »Svjetiljicom«, tu je djelo »Legende o Kristu« spi-

sateljice Selme Lagerlot. Premda bi nas daleko odvelo nabranje što se sve potencijalnim čitateljima nudi u knjižari sv. Jakova — čini nam se prije ko potrebnim navesti nekoliko vrijednih (i istodobno »rackavih«) naslova. Tu je edicija »O parapsihologiji« Ante Kučića, »Kad bi još jedanput živio« Antona Trstenjaka, pa tu je djelo Bonaventure Duda pod naslovom »Što je za me biblija«, izložen je izradak »Neudate« (neželjeni celibat žena) autorice El-

vire Rocca, tko hoće može kupiti ediciju »Higijena duše« I. Leppa, a sasvim razumljivo da je i zanimljiva i vrijedna knjiga »Majka Terezija« koju je napisao L. Gjergji. Da zaključimo: u knjižari sv. Jakova mogu se, usitnu, kupiti mnoge vrijedne i zanimljive edicije, kažemo to i zarad sasvim neprijeporne činjenice da bi neke (barem neke!) od predočenih izradaka svakako valjalo imati kod kuće, pri ruci.

O.R.
(Snimio: R. GÖGER)

»UNA FACCIA, UNA RAZZA«

KOZERIJJA

Bivša kolegica iz razreda, njen suprug, bivši kolega s vjeronauka i ja pokušavamo se utopiti pred vratima broskog salona. Unutra je gužva. Kako si, kud si? Odgovori opći, nevoljki, u svima rat i strah od rata i siromaštva.

— Majku mu, ne mogu ni odijelo kupiti — kaže kolega s vjeronauka, inače direktor jedne ustanove. — Žena mi ga je kupila u više rata, zadnju nismo mogli platiti na vrijeme i narasla je skoro do cijene odjela.

— Zar ti nisi hadezeovac? — pitam.

— Jesam, pa šta?
— Pa mogli su te uključiti u neki Upravni odbor. Ne bi imao tih briga jer se članove honorira. Znanje ti nije potrebno, a i nije pravedno da jedan sjedi u više odbora — kažem ironično. Gledajući me pogled mu odluta negdje unutra do onog — mogli su, i izusti nevoljko:

— Ne sviđam se ja njima. Ono što su mi povjerili obavio sam po vlastitoj savjesti.

— Očeš reći da u stranci nema mjesta vlastitoj savjesti — pitam ironično.

— Ojednom je svjestan mog prisustva i već je ljut.

— Čim ovaj prokleti rat završi, istupit ću iz stranke. Ne treba mi nikakva stranka, ali dok traje rat spreman sam sve za domovinu, ubiti i najrođenijeg ako izda domovinu.

— Čuješ li ti sebe, i komu ti to govoriš? — pitam.

— Vi ženske ste nesretnice, vi ne razumijete trenutak, vrijeme je za patnju, stvorene ste da patite za nas, za sinove...

Toliko sam zaprepaštena da se više ne mogu šaliti.

— Čuješ, sa mnom si lupao dvanaest godina vjeronauka, istog svećenika smo slušali, što si ti to tamo čuo, a što ja?

— Vidi je, vidi je! Uvijek si ista, ha ha!

— Ne, nisam ista, zrela sam, na pragu starosti, a i ti, s užasnim saznanjima. Ne mogu ti dozvoliti da ispred mene još više razjedaš ionako crvotočan okvir kršćanstva u svakodnevici.

— Imaš pravo — kukavički se povlači. — Kad sam jednom upozorio mog prijatelja svećenika...

— Ne znam što želiš reći, ali prekidam te od straha da ne čujem o još jednoj krivo nasadenoj mantiji. Misliš da bismo mi trebale patiti zato što vi nećete da napravite napor samokontrole i savjesti?

— Otkud ti to?

— Iz tvoje izjave o obračunu s zajednicima. Budući da nitko zdrav neće preći na drugu stranu jer je tamo klasi-

ficiran kao neprijatelj po samom rođenju, što li ti znači izdajništvo? Sredstvo zastraživanja?

— Vidi je, vidi je! Što si se raspalila!

— Da. Da mi je to rekao neki od ovih novokomponiranih vjernika, ali ti koji si sa mnom slušao da čovjek ne smije osuditi drugog čovjeka, a kamoli uzimati presudu u svoje ruke. Svećenici daju oprost od užasnih grijeha protiv ljudskosti, nad kojima se osobno groze, jer nije njihovo da sude, već Božje. Ako ti kao tzv. »dobar vjernik« pretpostavljaš kriterije neke zajednice Božjih...

— Ali, rat je...

— Nemoj mi s tom krilaticom. Ona nije olakšica, ona znači užasan napor sa sačuvaš pravo na naziv čovjeka u vrlo uskom procjepu između očuvanja vlastitog života i poštovanja tuđeg.

— Uvijek očeš biti specijalna!

— Zar zato, što si naletio na moj jezik, a ne na neku budalu kojoj tvoja titula jamči model razmišljanja ili u najgorem slučaju ispriku pred vlastitom savjesti.

— Aj, nećemo se svađati. I nisam ti ja na cijeni u stranci. Evo, nedavno je trebalo na mjesnoj zajednici odabrati delegata. Nisu htjeli mene. Odabrali su

neko mesara i neku gospođu. E, reka sam im svašta. Reka sam im, kad ste mogli odabrati gospođu koja je meni govorila protiv našeg predsjednika...

Ojednom mi besmisao mog moraliziranja, točnije grotesknost dijaloga, odzve u glavi da govorim i slušam. On je i dalje govorio unoseći mi se u lice. Svajetno oscilirajući i dalje između vjerovati i želje da se naplati u pogodnom društvenom trenutku.

Lutala sam pogledom po goleti školja smirena nepomičnom plohom mora među njima. Zora je rudila žarkim crvenilom. Rosso di mattina, pioggia e vicina. Razumljivo, jesen je blizu. Talijanska poslovice i čednost krajolika prizvaše mi kadrova filma »Mediterraneo«, snimljenog na sličnim goletima grčkih otoka.

U filmu pravoslavni svećenik jednostavno rečenicom: »Una faccia, una razza«, slama neprijateljstvo i strah naoružanih talijanskih vojnika i svodi ih na ono što oni jesu, seoske i gradske dečke ugarane u rat tuđom voljom. Čim im se pruži mogućnost mira i ljubavi, oni zaboravljaju rat i pripadnost različitoj konfesiji. Život postaje jednostavan i čist. Čak i mjesna kurva postaje muza ljubavi. Svojom ljubavi preobražava junake filma, a i sama se čisti kroz ljubav. Rat završava, čarolija helenskog otoka se raspršila, junaci

odlaze kućama. Na kraju filma starački rezime junaka. Pobjednik je samo jedan koji za ljubav i jednostavnost življenja na otoku odbiva prisustvovati velikim zamaskama i povijesnim trenucima i pruža utočište svojim ratnim kolegama slomljenim životom.

I sama se osmijehujem — literatura. Ali ta literatura, odnosno film, pripada nekakvoj kulturi i to kršćanskoj. I ovi prostori pripadaju kršćanskoj kulturi. Otkud tolika jalovost kršćanske ljubavi na ovim prostorima?

Na sjeverozapadu modro sivi obrisi brda. Tu su negdje oni, tu je negdje razvučena tradicija krvavih obračuna, zbog kojih ja ovdje i nekakav moj pandan tamo očajnički želim da se pojavi netko poput Švicarca Nikole iz Flue. On je znao udružiti vjeru i brigu za zemaljskom stvarnošću i na vrijeme razlučiti uzroke sukoba: moć, bogatstvo, zavist, pohlepu.

Kolega me već davno napustio, možda povrijeđen mojom odsutnošću. Na izlazu iz broda rezervirano doviđenja. Uskoro se u građanski značaj direktora ustanove. Možda zbraja moje negativne poene, ili možda osluškuje onaj tihi glasić koji se čuje samo u samoći.

Daj Bože, zbog njega i zbog mene, da je ovo drugo. **Višnja VRANKOVIĆ**

KOLAŠI U NJEMAČKOJ (3)

KONCERT U AACHENU

Boravak »Kola« u Siegeni i očekivani Benefizkonzert izazvao je izuzetnu pažnju i vlasti i novinara. Radio Siegen više je puta izvještavao o »Kolu«, i objavio dugi razgovor s organizatorima, a već u ponedjeljak, 29. studenoga, prvog dana boravka u Siegeni priređen je i susret svih kolaša s novinarima. Na brojna pitanja novinara četiriju listova odgovarali su Ivo Livaković, predsjednik »Kola«, Nikola Bašić, dirigent i Božidar Baus, tajnik »Kola«, a na pojedina pitanja i zbor je, dakako, odgovarao pjesmom! Po red biografije i rada »Kola« u ratnim uvjetima, novinare je najviše interesirala istina o ratu u Hrvatskoj i situacija u Šibeniku, posebno međunarodni odnosi, poštivanje ljudskih prava i humanitarne akcije.

U utorak, drugog dana boravka u Siegeni, dočekale su nas novine sa slikama kolaša i iscrpnim izvještajima s konferencije prethodnog dana. Bio je to dobar nagovještaj sutrašnjeg središnjeg događaja — koncerta u velikoj dvorani Siegerlandhalle.

No, prije toga, još ove večeri (utorak, 30. 11.) očekuju nas koncerti u crkvi sv. Petra u Aachenu.

Do Aachena, grada od 200.000 stanovnika na trameđi Nizozemske, Belgije i Njemačke, udaljenog 168 km od Siegena, stigli smo bez teškoće iako su autobani, i kelnski i aachenski, bili preopterećeni brojnim šleperima; među njima susreli smo i više šlepera s hrvatskom tablicom.

Ipak, teškoće nastupaju kad upadamo u neopisivu gužvu u centru grada pa na rotondi umjesto u pravu ulicu skrećemo ponovno na autoban. Ulicu vođe puta, svi zanijemaju, muk sve dok nismo, nakon 5-6 km vožnje, sišli s au-

tobana i dospjeli, doslovno, u kukuruzovinu, na prtinu na kojoj bi i fići bilo teško okrenuti se. No, desetak virtuoznih manevara i ponovno smo na autobanu, u suprotnom, pravom smjeru.

Stigosmo na odredište u Alexanderstrasse sa znatnim zakašnjenjem ali ipak na vrijeme. Dočekuje nas inž. Željko Černić, voditelj Hrvatskog kulturnog društva e.V., veliki rodoljub i odličan organizator. Kratka tehnička proba u crkvi zadivljujuće akustike, iznutra moderna stila, s oltarom u sredini, u obliku potkove. Solistica Dragana Brkić i orguljaš Damir Lučev određuju poziciju na malom koru s lijeve strane velike dvorane.

U 18.30, sat prije najavljenog koncerta, sveta misa kojoj prisustvuje svega sedam vjernika. Nije moguće, razmišljam, da će »Kolo« večeras pjevati u praznoj dvorani? Sigurno neće jer je osam dana prije vrijedni i pedantni inž. Černić uputio više stotina pisama s obavijesti o koncertu članovima Hrvatskog kulturnog društva u Aachenu i svim obližnjim mjestima.

U 19.30 sati, kad su se kolaši poredali pred oltar na sredini dvorane, gotovo sva su sjedeća mjesta već bila zaposjednuta. Očekujem s nestrpljenjem prve tonove. Po maksimalnoj koncentraciji zbora i predivnom ambijentu, predosjećao sam da će biti dobro. Obistinilo se i više od toga. »Kolo« je pod ravnanjem svog temperamentnog maestra Nikole Bašića muziciralo te večeri kao rijetko kada. Divno je zvučala i Draganina »Ave Maria« Ch. Gounoda i »Agnus Dei« Bizeta, a Lisinskijev »Cum Invocarem« sa solisticom (Draganom) i uz orgulje (Damir), Odakova »Svrši stopi moje« i Thompsonova »Al-

Stiegert Zeitung, Nr. 418, 2

Kulturelles

Dienstag, 29. November 1993

Benefizkonzert für notleidende Kinder von Sibenik

»Kolo«-Chor singt morgen abend in der Siegerlandhalle — MC »Euterpe« mit von der Partie

Siegen. »Hilfskonzert des Chores« heißt die Siegener Zeitung am 29. April 1991, am Tag nach dem Konzert des Gemeinlichen Chores »Kolo« Sibenik aus Kroatien in der Siegerlandhalle. Heute, nur zwölf Jahre später, ist wieder andere Jugendkonzert im anstehen, die Halbesstadt Sibenik wurde im Krieg zerstört, die 45.000 Bewohner lebten nur noch in Zelt und unter der Zeltdecke. Heute ist Not. Und Hilfe soll jetzt auch aus Siegen kommen. Am morgigen Mittwoch, 1. Dezember, 20 Uhr, gibt der »Kolo«-Chor ein Benefizkonzert für die notleidenden Kinder Sibeniks im großen Saal der Siegerlandhalle.

Neu ist es nicht, aber traurige Wahrheit: Kinder, am wenigsten für die kriegszerstörten Ausländerkonzerte auf die Erde verantwortlich, sind oft die größten Opfer. Josef Krapfen, Sieganer Chor und Sieganer Chor von der Kroatien-Gemeinschaft Siegen beschließen zu helfen. Klar, daß der Sieganer Chor »Euterpe«, der in der Sieganer »Kolo«-Chor zu Gast hatte und auch in Kroatien besuchte, spontan zusagte und morgen abend in der Siegerlandhalle ebenfalls vier Lieder vortragen wird. Auch Sieganerchor-Vorsitzender Hermann Otto Kurbelke um Dienst der guten Sache in der Siegerlandhalle-Chor-Orchestra-Kartenverkauf am 29. November, es gibt noch reichlich Tickets an der Abendkasse. Nervenloser Musikgenuss, zudem für einen guten Zweck.

»Kolo«-Chor singt morgen abend in der Siegerlandhalle — MC »Euterpe« mit von der Partie

Der gemeinliche Chor »Kolo« (das heißt auf deutsch Kreis, Runde, Gemeinschaft) zählt mit fast 100 Jahren (gegründet 1899) zu den ältesten Klangkörpern Kroatien. In Friedenszeiten haben die rund 80 Aktiven Vokal- und Instrumentalensemble. Später mußte die Probe dann wegen Vereinsbeschränkung schon einmal (früher) beendet werden. Gegenwärtig haben die Frauen und Männer von »Kolo« in 16 Ländern und dabei viel Lob und zahlreiche Preise gewonnen. Unter anderem ist der Chor Träger von drei Staatsauszeichnungen, 32 Sängervon (20 Frauen) und auf die Kreise von Siegen aus organisierte Deutschland-Tournee mitgenommen. Das Bild des Chores wird von vielen jungen Mitgliedern gewartet. Überhaupt, in einfach mitbringen, das heißt bei »Kolo« nicht. Jedes Jahr findet eine »Ausreise« statt, auf der die Kandidaten vorzutreten müssen.

Nach einem Konzert in Bayern tritt der »Kolo«-Chor heute in einer Aachener Kirche auf. Nach dem Gastspiel morgen abend in der Siegerlandhalle machen sich die Kroatien- und für den Chor gehörenden zwei Sibenik, ein kleiner Hoffungsstimmer für guten Miteinander, auf den mehr als 1500 km langen Heimweg. Von den 104 Kindern, die von Kroatien im Krieg verloren haben, werden sie sehr bald erwartet. Dagegen, 20 der Kinder haben bereits deutsche Paten gefunden.

Unter Leitung des Musikdirektors Maestros Nikola Bašić singt der »Kolo«-Chor geistliche Lieder und volkstümliche Folklore-Titel. Neben dem MC »Euterpe« wird Kroatien-Gesang, Tenor am Staats-Theater Zagreb mit dem Programm gehören auch eine Welterbe mit kleinem Inhalt. Zahlreiche Siegerländer Geschäftsführer haben den Besuch des Chores schon gepostet und im »Kolon«-»Herrn« wurden die Sängerinnen und Sänger, wird die Güter Gesang mal schließlich eine Band haben, bei

Morgen abend überlegen die Siegerinnen und Sieger des »Kolo«-Chores des hoffentlich sehr bald nachhause zu kommen. Musikanten und musikalische Größe aus Kroatien.

Piše: prof. Ivo LIVAKOVIĆ

leluia« ne bi ostavile ravnodušnim i najstrože glazbene kritičare.

Publika, njih oko 400, mahom naših Hrvata, s krajnjom pažnjom saslušala je i, na nogama, uz dugotrajniji pjesak ispratila na kraju i posljednjeg pjevača.

Poslije koncerta, u auli crkve, coccetel za sve prisutne. Gužva, zagrljaji, prijateljski stisak ruku, suze aachenskih Šibenčana. Tu je i obitelj inž. Ante Živkovića koja je na koncert doputovala iz Monchagua (35 km) pa Šibenčanin Radović Ivo, vlasnik restorana »Haci-jenda« kraj Aachena, pa gđa Matijaš, gđa Čvrljak, obitelj Marasović i brojni drugi.

Kolaši potom u lijepo aranžiranoj župnoj dvorani, uz ljubazne domaćine, bivaju bogato počašćeni jelom i pićem (vlasnici restorana u Aachenu, naši ljudi, donijeli su svaki po jedan pladanj narezaka, pečenja, salata, kolača...).

Na kraju večere domaćin inž. Černić saopćava da je za vrijeme pauze na koncertu sakupljeno za djecu palih branitelja Šibenika 3500 DEM, na što se diže Šibenčanin Radović i prilaže još 500, kako bi suma bila zaokružena na 4000.

Okupljenim domaćinima u ime »Kola«, djece poginulih branitelja i Grada Šibenika zahvaljuje prof. Ivo Livaković riječima koje ganuše naše ljude čija srca kucaju za Hrvatsku i 2000 km daleko od domovine.

»Dodite nam opet«, odzvanjaše na rastanku hodnicima župskog dvora.

Srijeda, 1. prosinca — dan središnjeg, glavnog koncerta u Siegeni. Kolaši, umorni od putovanja i koncerta prethodne noći, odmaraju se sve do 10 sati.

U 13 sati u restoranu Gradske kuće Landrat (župan) Okruga Siegena priređuje ručak za sve kolaše, pozdravlja ih i izražava uvjerenje da će koncert biti ne samo glazbeni doživljaj već i financijski uspješan (čist prihod namijenjen je djeci palih branitelja Šibenika). Landratu otpozdravlja prof. Ivo Livaković ističući da večerašnjim koncertom herojski Šibenik želi zahvaliti Njemačkoj i Nijemcima za pomoć i podršku koju pružaju Hrvatskoj.

Iza ručka kolaši odlaze na odmor pred nastup, a neumorni, šarmantni domaćin inž. Neven postavlja na panoe u velikoj auli Koncertne dvorane izložbu **Šibenik u ratu i miru** (28 eksponata) koju su navečer s interesom razgledali posjetitelji.

Sve do 19 sati strepe domaćini, i ja s njima, da li će biti publike. Istina, već u pretplati prodano je nekoliko stotina ulaznica, ali dvorana može primiti 1390 posjetitelja! Za vokalne koncerte i 200-300 posjetitelja predstavlja dobar posjet, no ovaj put radi se o jedinstvenom koncertu k tome u dobrotvorne svrhe pa priželjkujemo punu dvoranu.

Sat prije početka bili smo sigurni da će uspjeh biti potpun. Jer već tada bilo je u auli više stotina posjetitelja

i to mahom Nijemaca. Došli su naši prijatelji i iz udaljenih mjesta. Tu je obitelj Nine Kapeli-Vulić i Šime Gulina iz Frankfurta, pa obitelj Möhle čak iz Herforda (250 km u jednom pravcu), pa Eberhart iz Marburga, tu je i Zrinka Grubišić-Müller i... Posebno smo bili počašćeni prisustvom naše generalne konzulice koja je doputovala čak iz Stuttgarta. Točno u 20 sti dvorana je ispunjena. Najviše je Nijemaca, čak 1200, kako su sutradan zabilježile siegenske novine! Došli su da odaju štovanje i pokažu simpatije ne samo prema glazbenicima — »Kolu«, Krunoslavu Cigoju, koji je tu večer nastupao, uz pratnju na glasoviru Stjepana Mihaljinca, zajedno s »Kolo«, već i da svojim prilozima pomognu djeci palih branitelja u hrvatskom domovinskom ratu, kako reče, otvarajući koncert, predsjednik udruge siegenskih pjevačkih zborova (ima ih 25!).

A izvođači, »Kolo«, Cigoj i veliki muški zbor »Euterpe« iz Siegena koji je s četiri skladbe pozdravio glazbenike iz Hrvatske, odužili su se na najbolji način uzdraganjem, glazbeno profinjanim slušateljima. Briljiralo je, da upravo briljiralo »Kolo« i iz svake skladbe doživljavalo prave ovacije. Posebno su publiku »zapalile« Cossettove »Ladarske« i završni zbor iz Zajčeve opere »Zrinski« — »U boj, u boj«, koji su zajednički izveli Cigoj i »Kolo« i, dakako, morali ponoviti. **(Nastavlja se)**

VATERPOLO ŠIBENČANI RAZBUCALI »GOSPARE«

Utakmica 5. kola vaterpolskog prvenstva Hrvatske u Dubrovniku: JUG — SOLARIS 11:13

Senzacionalno je odjeknula vijest o pobjedi »Solarisa« nad dubrovačkim »Jugom« i to na njegovu bazenu u Gružu. Trebalo je čekati petnaest godina da Šibenčani zabilježe prvenstvenu pobjedu nad »strašnim« »Jugom«, koji ovog trenutka objektivno gledajući nema ništa od onog »Juga« na kakvog smo godinama navikli. »Šibenski centar Renato Vrbilić bio je čovjek odluke, koji je prosto razbucalo Dubrovčane u njihovu bazenu, stoga se ne može govoriti o nikakvom čudu ili iznenađenju«, prenio nam je telefonom reporter dubrovačkog radija Davor Bučonić koji se nekoliko puta uživo javljao u program Radio-Šibenika, dodajući kako je pobjeda Šibenčana iznenađenje samo za one koji te subotnje večeri nisu bili pod balonom u Gružu. Po povratku u Šibenik, šibenski vaterpolski junaci nisu odoljeli. Bučno su u šibenskom »VESLU« proslavili sjajnu pobjedu nad »gosparima«. Davor Bučonić nije mogao odoljeti, a da Šibenčanima ne udijeli kompliment. »Vjerujte, u ovom trenutku šibenski »Solaris« odmah je uz bok »Mladosti« iz Zagreba i dvostrukim europskim prvacima, splitskom »Jadranskom«.

Treću poziciju u ovom prvenstvu nitko vam ne može odnijeti.

Iz njegovih usta u božje uši, rekli bismo, ali stvari ipak treba trezveno promatrati. Svjestan je toga najviše od svih trener novog »šibenskog športskog čuda« Grgo Renje:

— Naša ekipa je ipak stasala. »Jug« je trenutačno u lošijoj formi, jer ima velikih nepriključa s igračima. Ovaj rezultat ne treba glorificirati, jer je to trenutačno realno stanje. Svi moji igrači, naravno poslije utakmice, bili su veseli kao djeca, nakon pobjede. Međutim, već ove srijede slijedi nova utakmica

sa makarskim »Galebom«, za koju se moramo maksimalno ozbiljno pripremiti. Upozorio bih da je »Galeb« ekipa koja u svojim redovima ima nekoliko igrača bivših reprezentativaca. Onaj dio igre u koji ja ne sumnjam jest borbenost i požrtvovanje mojih igrača, što su pokazali na svim dosadašnjim utakmicama. Siguran sam da na našem plivačkom ni ovaj put dobar rezultat neće izostati.

Nakon pobjede »Solarisa« u Dubrovniku, telefonom nas je nazvao i Perica Bukić, koji jednostavno nije mogao odoljeti:

— Čestitke »Solarisu«. Očekivala se prava utakmica, nadao sam se i ja i svi moji u kući da će »Solaris« pobijediti, što se i dogodilo. Mislim da ta pobjeda nije iznenađenje, s obzirom na lošu formu »Juga«. U svakom slučaju, pobjediti jednog »Juga« i to u njegovu bazenu zaslužuje sve komplimente, koje jednako upućujem treneru Renji i svim igračima »Solarisa«. Bravo momci! — kazao nam je Perica Bukić, Šibenčanin na privremenom vaterpolskom radu u Zagrebu. S naše strane mi bismo dodali: — Perica, sretno u četvrtfinalu Kupa europskih prvaka, protiv mađarskog prvaka »Ujpest Dozsa«, sretno do same europske krune, do naslova najboljeg na starom kontinentu.

B. ČUBRIĆ

KOŠARKA

BALDEKIN-BOYS IZGUBILI DOBIVENO

Utakmica 10. kola prvenstva, A-1 lige — skupina jug u Trogiru: Šibenik ZM — Croatia osiguranje 77:80

Nevjerojatno je kako su Šibenčani u dramatičnoj završnici samo 2 minute i 47 sekundi prije kraja, pri vodstvu od 63:54 izgubili prvenstveni susret 10. kola, protiv splitskih žutih. Istina, Šibenčani su konačnu kapitulaciju potpisali tek u produžetku, nakon što je u regularnom dijelu utakmica završila 65:65. No nakon što su u posljednje tri minute sami ispisali scenarij vlastite propasti i izgubili već dobiveno, teško je bilo očekivati da će u produžetku dobiti taj susret. Bila je to šok utakmica koju će Šibenčani dugo, dugo pamtit, kao priliku da nikada lakše dobiju Splitskane (uvjerljivo) u vječitom dalmatinskom derbiju pod obručima.

— Ljudi moji bit će škandala — govorio je vidno uzbuđen Edo Pezzi, reporter splitskog radija, vrteći glavom u nevjerici kada je semafor u 31. minuti pokazivao nevjerovatnih 18 poena viška, protiv potpuno obezglavljenih i nepovezanih Splitskana. Umjesto konačne egzekucije i sigurne pobjede, Šibenčani su ponovo zaigrali »ruski rulet« i priredili nevjenčanu košarkašku »horror«, koji je rezultirao dramatičnim preokretom u završnici susreta. Tajnik Šibenika ZM, Joško Šupe, bjesnio je od muke u tim trenucima, trener Ljubojević hva-

tao se za glavu. Najprije su Splitskani smanjili na deset poena razlike 56:46. Uzvratio je Živko Badžim sa dvije dvojke, a onda je 2 minute i 47 sekundi prije kraja uslijedila vratolomija Splitskana, koji rade nevjerovatnih 11:2 i smanjuju na samo dva poena razlike, 63:61. Bili su to trenuci kada je žuti odred Slavka Trninića, maksimalno pojačao pritisak igre u obrani, razbio unutrašnja utrčavanja Šibenčana pod njihov obruč, te pametnom i efektom završnicom u kontri prosto zaledio Šibenčane. Slavica je pogodio dva slobodna bacanja, uzvratio je Cvjetičanin. Potom su Šibenčani izgubili loptu u ključnom napadu koji je trebao donijeti pobjedu. Umjesto toga sekund prije kraja Čizmić poravnava na 65:65. Isti igrač preuzeo je potpunu odgovornost za igru Splitskana i u produžetku, postigavši čak 7 poena, uz Coltera koji je postigao 4 poena. Nada za Šibenčane ukazala se 56 sekundi prije isteka produžetka, kada su Jurić a potom Slavica smanjili na 73:74. Ključnu loptu pod košem imao je Maleš, koja je nesretno iskliznula izvan obruča, pa je Amerikanac Colter u protunapadu zabio konačnih 77:80.

B. Č.

ŽUPANIJSKI VREMEPLOV: PROSINAC 1963. GODINE

O OMLADINSKIM RUKOVODIOCIMA I NESTABILNIM CIJENAMA

»U sklopu političkog obrazovanja mladih šibenske komune značajnu ulogu odigrala je Omladinska politička škola, koja ove godine broji 124 polaznika i to većim dijelom članova radničke omladine, što predstavlja novinu u odnosu na ranije godine. Treba spomenuti i rad škole za život, čiji je osnovni zadatak da mladim ljudima da određena znanja s područja pedagogije, psihologije, morala, estetike, porodice i suvremenog braka. Međutim, kako se na konferenciji čulo, određen broj mladih ljudi nije imao ni najmanje negativnih shvaćanja. Iz tih razloga održano je nekoliko predavanja o idejnim slabostima u oblasti kulture, te socijalističkom moralu i utjecaju klera na članstvo organizacije. Tim će se pitanjima, nema sumnje, trebati ubuduće poklanjati mnogo više pažnje. To je ulomak iz opširnog izvještaja s konferencije Saveza omladine šibenske općine. Na konferenciji je izabran novi Općinski komitet Saveza omladine. Njegov članovi jesu: Ante Bestić, Jadranka Baus, Josip Bego, Žilko Bezbradica, Josip Bujas, Pavle Cukrov, Ivanka Curović, Žilko Čaleta, Adrijana Dobrić, Peter Erceg, Ante Dželalija, Marija Ferment, Jure Gabrić, Ante Gašperov, Josko Grozdančić, Senka Jurac, Josip Jurković, Milan Jušić, Pavica Kerebatić, Lazar Knezić, Vlatko Krnić, Ante Ljubičić, Ante Maričević, Dunja Milutin, Ante Ninić, Žilko Petković, Radmila Poljičak, Drago Putniković, Ljubo Skorić, Rajko To-

masović, Radovan Tomašević, Vjera Vlahov, Jere Vrcić, Peter Vulko i Deso Vukičević. U nadzornu komisiju izabrani su: Tatjana Četliak, Saša Jurić, Jakov Macura, Marija Pulić i Vlatko Šupe. U sklopu društveno-političke rubrike »Šibenski list« iz sredine prosinca 1963. godine objelodanjen je i komentar pod naslovom »Društveno-političke organizacije i statut« kojeg je autor Boris Kale, a u kojemu tekstu, među ostalim, čitamo: »Ako se, na primjer, u statutu radne organizacije odredi da organizacija Saveza komunista ima pravo predlaganja određenih mjera putem svog predstavnika u radničkom savjetu i upravnom odboru, to je onda garancija da su ovi organi dužni postupiti prema tim prijedlozima, bez obzira da li će se prihvatiti te mjere ili ne. Pitanje prihvaćanja ili neprihvatanja prijedloga predstavlja zasebni problem i on je uvijek u zavisnosti od tog u kolikoj mjeri su sugestije političke organizacije u zavisnosti s interesima cijele radne organizacije. Prema tome monopol grupe ili pojedinaca ne može naći svoju afirmaciju u ovakvim uvjetima.«

»Nestabilnost cijena u maloprodaji« naslov je vodećeg članka u privrednoj rubrici, a autor za potkripije svojih stavova donosi izjave desetaka ondašnjih istaknutih funkcionara i privrednih rukovodilaca, među njim Drage Jurkovića, Marka Ljubkovića, Tode Maglova, Marjana Zaninovića, Stjepana Šinka, Boška Šarića, Jerka Ljube i Danice

Tomičić. Tomislav Dean, baš tih dana učestali (s razlogom valjda?) suradnik »Šibenskog lista« što ga je uređivao Nikola Bego (a direktorom bio Marko Jurković), objelodanuje napis pod naslovom »Izvršen godišnji plan proizvodnje«, uz napomenu da će »dan proslave izvršenja godišnjeg plana 23 dana prije roka biti ujedno i smotra proizvođača tog radnog kolektiva na kojoj će se preuzeti obaveze o narednim zadacima prema kojima će se u idućoj godini proizvesti 20.500 tona valjanog i drugog materijala«. Josip Jakovljević piše o sedmogodišnjem planu šibenske privrede. Čitamo: »Samo u prvoj godini perspektivnog plana investirat će se u turističke objekte na našem području oko 320 milijuna dinara. U 1964. godini izgradit će se moderni restoran u Murteru, zatim turističko naselje sa 80 ležaja u Primoštenu, te motel u neposrednoj blizini Primoštena.

Ti objekti trebaju biti dovršeni do početka sljedeće turističke sezone. Tu je i članak o radu Poduzeća za ceste — čitamo da je »samo ove godine prebačeno s jedne obale na drugu preko 100.000 raznih vozila. Domaći i strani korisnici usluga su potpuno zadovoljni eksperimentalnošću u radu. U plovnom parku zaposleno je oko 50 radnika (kapetana, mornara, strojara, blagajnika i ostalih). Sljedeće godine trajekti će biti još opterećeni, neki možda i oko izgradnje mosta. Posade trajekta smještene su u montažnoj

baraci na Martinskoj, koja je poduzeće stajala 10 milijuna dinara.«

Za razliku od nekih ranijih nadnevak, razglabani broj šibenskog glasila donosi podosta zanimljivih članaka i osvrt iz sfere kulture i prosvjete. Tako Bogdan Buljan najavljuje gostovanja dramskog ansambla splitskog Narodnog kazališta. Splitskani će, dakle, u Šibeniku izvesti Držićevu komediju »Skup« u režiji dr. Marka Foteza, a uloge tumače Slavko Stetić, Ivka Berković, Darinka Vukić-Vrca, Vanja Marković, Greta Merle, Pero Vrca, Vlatko Perković, Jugoslav Nalis, Andro Marjanović, Zlatko Fajt, Tješivoj Cinić i Milenko Vesnić. Vitomir Gradiška objavljuje svoju kroniku »NOB 1943« gdje, među ostalim, čitamo da je 16. prosinca spomenute godine »Šibenik doživio još jedno bombardiranje od strane savezničkih aviona. Pretežno je stradao predio uz obalu i gradsku luku. »Branko Belamarić secira program kinematografa, V. Čelić piše o predavanjima u sklopu Omladinske tribine u Silvanu (predavači su bili Stipe Erceg i Ivan Skroza). Čitamo i osvrt na dječji list »Prvi koraci« što ga je izdavala IV. osnovna škola u Šibeniku. Svoje priloge su objavili: Diana Mežalin, Draženka Nikolić, Vanja Zaninović, Vinka Vrcić, Zoran Kolombo, Ivan Fulgozi, Joško Ungaro, M. Dejanović, Milena Trenevački, Diana Periša, Zoran Bujas, Branka Perišić, Željka Luketa, Marko Valdičić, Ivan Balca, Lovorka Lambaša, Marjan

Žeželj, Aleksandar Zorić, Marijan Sekso, Siniša Gojanović i Zrinka Zorić. Na javnoj tribini Radničkog sveučilišta o temi »Dobro i loše u protekloj turističkoj sezoni« govorila je Danica Tomičić, a o »Pomorstvu Šibenika u srednjem vijeku« izlagao je prof. Frane Dujmović.

Uvodni članak u športskoj rubrici jest izvještaj o tome da se NK »Šibenik« s gostovanja u Visokom vratio praznih ruku — tamošnja momčad »Bosne« pobijedila je šibenski sastav sa 3:1. Jedini zgoditak za naše dao je Stanišić. »Šibenik« je nastupio u sastavu: Sirković, Friganović, Marenci, Žepina, Perasović, Stolić, Žaja, Parat, Stanišić, Mikšić i Rora.

Nakon četrnaest prvenstvenih kola »Šibenik« je imao (samo) 10 bodova, čak jedanaest bodova manje od vodećeg »Zagreba«. Inače, u natjecanju Dalmatinske zone knjiška »Dinara« igrala je pred svojih oko 500 gledalaca neriješeno s ekipom »Like«. Rezultat je bio 1:1. »Dinara« je nastupila s ovom postavom: Čuk, Bliserko, Grubač, Madar, Kepo, Marić, Sabilić, Petković, Kostić, Urukalo i Maglica. U prvenstvu dalmatinske rukometne regije »Radnik« iz Vodica gostovao je u Lumbardi i nadigrao tamošnjeg »Partizana« sa 21:14. Vodičani su nastupili u sastavu Latin, Ferar, R. Jurićev, G. Jurićev, V. Jurićev, Čupin, Alfrev, Sladojlev, Šprljan i Mrša.

(Nastavlja se)
J. VESELIĆ

MALI OGLASI

Tel. 35-600

IZNAJMLJUJE se uređen poslovni prostor u središtu grada na I. katu iznad butika »Spidi«. Poslovni prostor je površine 20 četvornih metara. Informacije na telefon 24-162 od 16 sati pa dalje. (233)

OBITELJSKU kuću u Šibeniku s dvorištem i vrtom, prodajem. Javiti se na telefon 041/316-582. (234)

AGENCIJA »Naš dom« prodaje više kuća u Šibeniku i okolici. Telefon 35-118. (236)

MIJENJAM teren sa sredeonom dokumentacijom za stariju kuću ili stan u gradu. Ponude na telefon 23-601. (235)

SAZNAJTE svoju sudbinu, budućnost, poslove, bolesti, burne godine, postojanje sterilnosti. Vaša sudbina po učenju vatre. Besplatno nekoliko riječi, a po želji narudžbe. Po potrebi životno odgojni savjeti. Nazovite (0532) 221-298, i kažite datum rođenja. (237)

»HTP SOLARIS« POČETKOM 1994. GODINE OTVARA ŠPORTSKU LUČICU »SOLINE« SA 150 VEZOVA. ZAINTERESIRANI SE MOGU PREDBIJEŽITI ZA KORIŠTENJE VEZA I TO U UPRAVNOJ ZGRADI »SOLARISA«, SOBA BROJ 6, KOD RUKOVODITELJA »LUČICE« SVAKOG RADNOG DANA. SVE POTREBNE INFORMACIJE MOGU SE DOBITI NA TELEFON 33-925.

šibenka

EXPORT-IMPORT
TRGOVINA I PROIZVODNJA

svim svojim mušterijama, poslovnim prijateljima i građanima Županije želi čestit i blagoslovljen Božić i uspješnu 1994. godinu

Sretan Božić i božićni blagdani svim poslovnim partnerima i građanstvu Šibenske županije žele

DJELATNICI JAVNOG
PODUZEĆA

»PISAK«

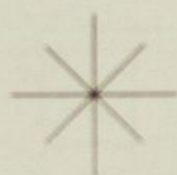
ŠIBENIK (»ČISTOĆA«)

Čestit Božić i uspješnu 1994. godinu svim građanima i poslovnim prijateljima želi

poduzeće HRVATSKE CESTE Tehnička ispostava Šibenik

Blagoslovljen i
SRETAN BOŽIĆ
i uspješnu
NOVU GODINU

želi Vam

PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D.

Šibenski list - petak, 24. prosinca 1993. - 11

*Blagoslovljene i mirne božićne
slagane te sretnu i uspješnu 1994.
godinu.*

*svojim dioničarima, poslovnim partnerima
i svim građanima Županije Šibenske
želi*

HTP RIVJERA p. o.

59000 ŠIBENIK

IZGRADNJA

želi
čestit Božić i sretnu Novu
1994. godinu
svim svojim sadašnjim
i bivšim djelatnicima,
djelatnicima na prvoj crti
bojišnice i svim
braniteljima domovine,
poslovnim partnerima
i budućim kupcima naših
proizvoda, te svom
pučanstvu Županije
šibenske i svim ostalim
žiteljima Republike
Hrvatske.

**PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU
I PROMET VINA, ALKOHOLNIH
I BEZALKOHOLNIH PIĆA**

Svojim konzumentima,
poslovnim prijateljima
i građanima čestitamo
Božić i Novu godinu

JADRANSKA BANKA d.d. ŠIBENIK

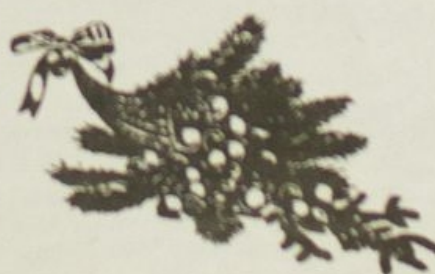
POSLOVNA JEDINICA, A. Brestovačka 4
Telefoni: centrala 25-388, direktni 24-234 • Telefoni: 27-546 JB-ŠIBIK •
Telefoni: 25-481, 25-482 • poslovnice: VODICI 26-488, BODENATKA
26-488, BODENATKA 26-427, BALDEKIN 26-427, TEF 22-488,
VODICE 43-137, TUNO 46-488, MURTER 46-238, BODENATKA 26-488,
PRIMORJE 26-238, PEROVAČ 46-422, SKRADON 26-238, RAZINE
25-222, ZAGREB (041) 447-412

svim štedišama
i poslovnim suradnicima
Jadranske banke d.d.
Šibenik želimo čestit Božić
te sretnu i uspješnu Novu
1994. godinu

**GRADSKI ODBOR HRVATSKE
DEMOKRATSKE ZAJEDNICE
ŠIBENIK**

želi pučanstvu Šibenika
i svim žiteljima Županije
šibenske
čestit Božić i sretnu Novu
godinu

svim žiteljima
Županije
šibenske čestit
Božić i u svemu
blagoslovljenu
Novu 1994.
godinu
želi poslovođstvo
«Lavčević» d.d. Split, Radna
jedinica Šibenik

Tukac i čovik

Bija sam razmišljala šta bi mogla ispeći za Božić. U kombinaciji je bija TUKAC I PRASAC. Kako je prascu podrijetlo iz SERE JUGOSLAVIJE odusta san, jerbo ako nisu dobri živi zašto bi bili dobri pečeni. Lako van je sada zaključiti šta mi je ostalo, osta mi je TUKAC. Prvi put da me je VALENTIĆ razočara kad je reka da nema BOŽIČNICE. Pita PARONA: »Koji mu je vrug, oli je iša RAČANU?« Objašnjava san PARONI kako je za branija BOŽIČNICU glede inflacije, ali nisam postiga ništa.

Mora san ići u Ražine napraviti UGOVOR ZA DIONICE. Ima san šta vidit. Skupilo se svita ka na PEŠKARIJI kad je riba jeftina. Gledan 'oce li šta dobiti. Nisan uspija viditi ništa osim šta svaki nosi po pola kila KARTE. Pitan ove oko mene: »Ljudi pa šta mi kupujemo?« Kažu: »Ne znamo.« Svi potpisuju, svi uzimaju PAPIRE, uzimaju uplatnice. Sve me je to podsjetilo na jednu FARMU punu TUKACA. Guraju se uokolo, urlaju, a nigdi kukuruza. Uzeja san i ja papire, potpisa i uzeja uplatnicu.

Vrtilo mi se u glavi samo jedno pitanje: »Kako radnik može kupiti tvornicu.« Uvijek mi je odgovor »NE MOŽE«.

Znaden da može raditi, ne mora a najkorisnije mu je mučati. Može otići na čekanje, u mirovinu, a tvornicu kupiti »NE MOŽE«. Sittja sam se moje profesorice iz POVIJESTI, drugarice Mare. Uvijek nam je pričala kako je čovik posta od MAJMJUNA. Meni se sad čini da je čovik nastao od TUKACA. Kad vidin koliko TUKACA ima oko nas. U politici, u športu, po tvornicama di kod bi doša, osim u mom ZAMRZIVAČU.

Teško mi je šta neću za BOŽIČNI RUČAK imati TUKACA, a ja van dragi i štovani čitatelji od srca želim BLAGOSLOVLJEN I ČESTIT BOŽIČ!

Nazdravije vaš KREŠO

Čestit,
blagoslovljen
i miran Božić
te uspješnu
1994. godinu
želi vam

R
REVIIJA
ŠIBENIK
TVORNICA
MODNE KONFEKCIJE

CROATIA
osiguranje d.d.

FILIJALA ŠIBENIK

želi
čestit i miran Božić
te uspješnu i dobru
1994. godinu
korisnicima svojih
usluga i svim
građanima

Prasci, gulde, svinje, sad je kolinje, vama sudnji dan, prasci, svinje, gulde, ni jedna ne bujde iz dvorišća van...« refren je pjesme Dreletronika koji ponajbolje govori o okrutnoj sudbini glavnih junaka pjesme i ponajbolje oslikava krvavu uvertiru u proces stvaranja kulena, panceta, pršuta...

Naš će junak s fotografije, ekskluzivno saznajemo, pravac na ražanj, za rezultate spomenutog procesa premlad je i premršav. Možda bi poživio i duže da su bolja vremena i da je novca za božićnice.

Ovako je jedan od mnogih čiji su mladi životi naprasno prekinuti kako bi poslužili kao kompenzacija za rečene božićnice. Što je, tu je. Uostalom, optimisti kažu, bolje i odojak u torbi nego noga u presvijetlu. Zlobnici pak tvrde da je i noga u presvijetlu korak naprijed.

L. MILIŠA

BOLJE ODOJAK U TORBI...

PJEVAČKO DRUŠTVO "K O L O" ŠIBENIK
svim građanima Šibenika želi sretne
Božićne blagdane uz

Božićni koncert

Katedrala, 26. prosinca 1993. g. u 19 sati

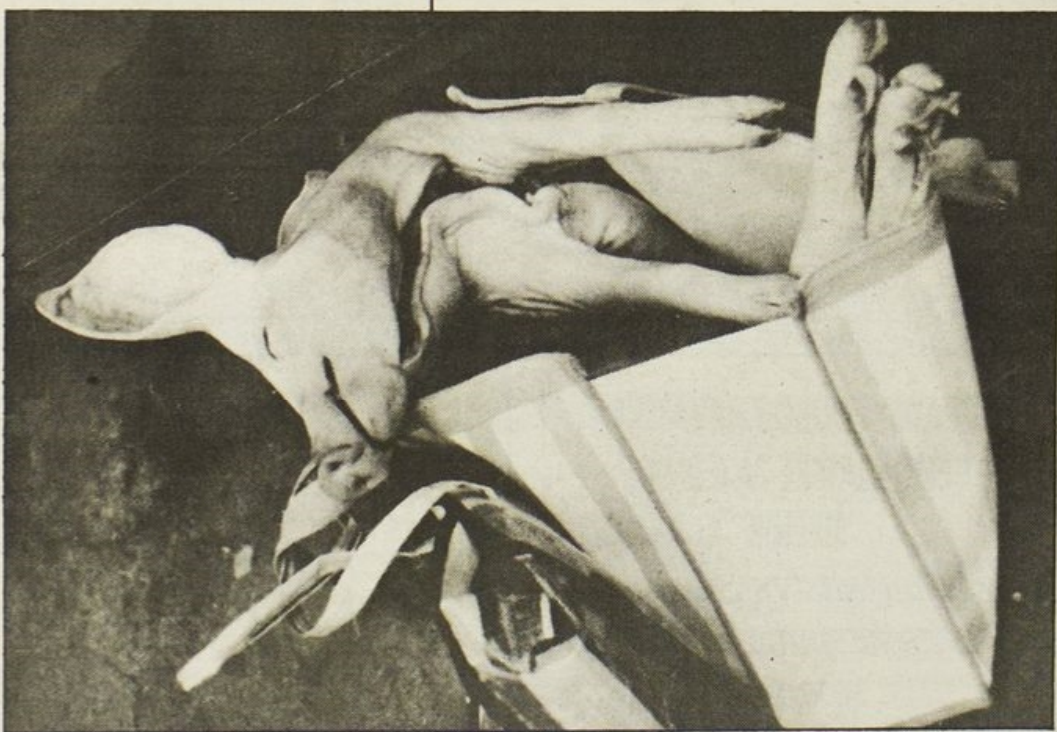
PROGRAM:

1. U sve valme godišta	(harm. A. Canjuga)
2. Svim na zemlji	(harm. Fr. Dugan)
3. Spavaaj sinko	(prema harm. Fr. Dugana obradio N. Bašić)
4. Oj, pastir, muški zbor	(harm. N. Bašić)
5. Pastorela	L. Couperin
6. Tri kralja jahahu	(harm. Fr. Dugan)
7. Oj djetesce, moje drago	(obradio N. Bašić)
8. Offertorium pastorela, ženski zbor	I. Zajc
9. Veseli se, Majko Božja	(harm. N. Bašić)
10. Djetesce nam se rodilo	(obradio N. Bašić)
11. Veselje Ti navješćujem	(harm. Fr. Dugan)
12. Radujte se narodi	(harm. FR. Dugan)
13. Tiha noć	F. Gruber
14. Narod nam se	(harm. Fr. Dugan)

Uz orgulje Damir Lučev

Dirigent NIKOLA B A S I C

SASTAV: M.M.	GRUDNJAK	BOG ISTOČ. VJETRA	RIZMA	JEDNAKO	RADNI VIJEK	DALMAT. OBLIK M. IMENA ANTE	I.K.	CAR ŽIVOTI- NJA
PREDIO SPLITA								
RUTENIJ			MARVA S.B.					
NAŠA ČESTITKA							VANADIJ NAŠ STAR. KNJIŽEV. IVO	
LITRA		RAZ						DRVO KOJE KITIMO O BOŽIČU
U.R.							IBIDEM	
KARLOVAC							OZNAKA ZA ČAMCE IZ PEREČA	
PILM COSTE GAVRASA PROMETALO							IRIDIJ	
V.I.							KALIJ DRŽAVA U AZIJI	BRDO IZNAD ŠIBENI- KA
OSOBN ZAMJENI- CA			POKRIVA- LA ZA GLAVU	O.N.	POVRŠ. DIO RUDNIKA GOLA			
PROPISI							ITALIJA CVAKO	
VEZNIK		VRSTA JUŽNOG VOČA ALUMINIJ						
LAPONAC NOVOGOD NARODNA PJESMA				GRČKO SLOVO NJENKAČKA				
							KRATICA DRŽAVE SAD OKLAHOMA	

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik
IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka i radio-di-
fuzna organizacija Informativni
center. Upravitelj Informativnog
centra: Zdravko KEDŽO. Uredu-
je redakcijski kolegij: Đuro BE-
ČIR, Diana FERIĆ, Katarina RU-
DAN, Stjepan BARANOVIĆ, Ivan

BURIĆ, Mirko SEKULIĆ, Brani-
mir PERIŠA, fotoreporter Vilson
POLIĆ.
Odgovorni urednik »Šibenskog
lista«: Ivan BURIĆ.
Uredništvo: Ulica Božidara Pet-
ranovića 3, Šibenik
TELEFONI: Centrala: 35-510, di-
rektor 33-999, studio i režija Ra-
dio-Šibenika 36-999 i 39-666.

Telefaks 35-600.
PRETPLATA na list: za tri mje-
seca 18.000, za šest mjeseci
36.000, za godinu dana 72.000
HRD. Za inozemstvo dvostruko.
Žiro račun: 34600-603-976 kod
ZAP Šibenik.
Rješenjem Ministarstva kulture
i prosvjete Republike Hrvatske
broj 532-03-1/92-01 »Šibenski

list« oslobođen je osnovnog
poreza na promet.
OGLASI: 1 cm/1 stupac 2 DEM
u dinarskoj protuvrijednosti na
dan fakturiranja. Mali oglasi,
obavijesti građana i posebne
usluge regulirani su posebnim
cjenikom.
TISAK: »Slobodna Dalmacija-
Novine« d.d. Split